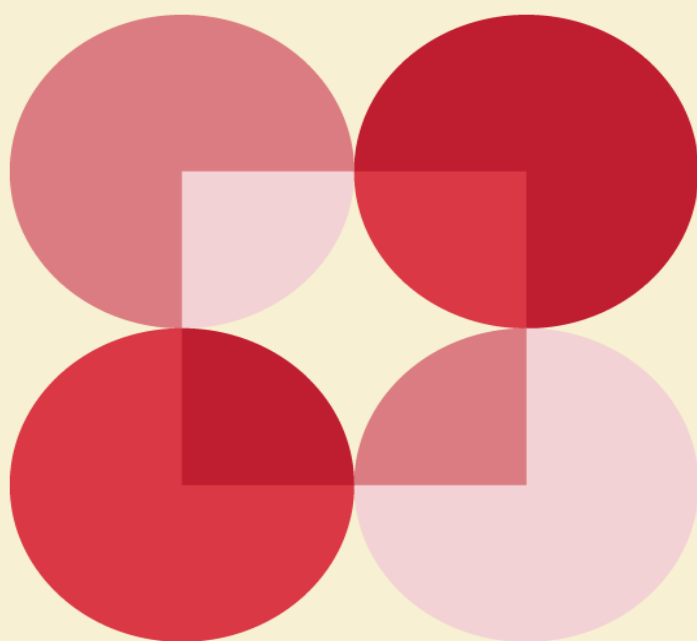

Styrket sagsbehandling i børnesager med grønlandske børn

Erfaringsopsamling

Katrine Schneekloth Friis, Karen Margrethe Dahl, Maliina Grønvold Olsen
og Louise Lykke Davidsen

VIVE

*Styrket sagsbehandling i børnesager med grønlandske børn
– Erfaringsopsamling*

© VIVE og forfatterne, 2026

e-ISBN: 978-87-7582-571-4

Projekt: 303002

Erfaringsopsamlingen er udarbejdet af VIVE for Social- og Boligstyrelsen

Finansiering: SSA-reserven

VIVE

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11

1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

VIVE støtter FN's verdensmål og angiver her, hvilket eller hvilke verdensmål der knytter sig til publikationen.

Forord

I 2022 udgav VIVE en rapport om anbringelser af grønlandske børn i Danmark, som pegede på en række udfordringer i både sagsbehandlingen og samarbejdet mellem myndighedsrådgivere og forældre. På den baggrund blev der afsat midler til en indsats, der fik navnet *Styrket sagsbehandling i børnesager med grønlandske børn*, som blev forankret i NGO'en Grønlandske Børn. Indsatsen har til formål at rådgive myndighedsrådgivere i konkrete børnesager og generelt styrke kommunernes viden om grønlandske forhold og kultur. Denne rapport præsenterer erfaringerne med indsatsen.

Rapporten er udarbejdet af senioranalytiker Katrine Schneekloth Friis, chefanalytiker Karen Margrethe Dahl, analytiker Maliina Grønvold Olsen og studentermedhjælper Louise Lykke Davidsen fra VIVE.

Vi vil gerne takke Grønlandske Børn, de eksterne rådgivere samt de fagpersoner, der har bidraget til undersøgelsen. Derudover takker vi de interne og eksterne reviewere for værdifulde kommentarer til tidligere udkast.

Erfaringsopsamlingen er bestilt af Social- og Boligstyrelsen og finansieret via SSA-reserven.

Kræn Blume Jensen

Forsknings- og analysechef
for VIVE Sociale forhold og Arbejdsmarked

Indholdsfortegnelse

Hovedresultater	5
Afrapportering	9
1 Indledning	10
1.1 Baggrund	10
1.2 Formål med undersøgelsen	13
1.3 Rapportens opbygning	14
2 Rammerne for Styrket Sagsbehandling	16
2.1 Indsatsens ledelse og organisering	16
2.2 Udvikling af indsatsen	17
2.3 Udbredelse til kommunerne	20
2.4 Opsamling	20
3 Oplysningsaktiviteter	22
3.1 Målgruppen for oplysningsaktiviteterne	22
3.2 Oplysningsaktiviteternes indhold og form	24
3.3 Fagpersonernes udbytte af oplysningsaktiviteterne	25
3.4 Opsamling	29
4 Rådgivning i konkrete sager	32
4.1 Omfang af konkrete rådgivningssager	32
4.2 Den konkrete rådgivnings indhold og format	34
4.3 Udbytte af sagssparring for fagpersonerne	36
4.4 Opsamling	42
Dokumentation	45
5 Data og metode	46
5.1 Datagrundlag	46
5.2 Databehandling og analysetilgang	52
Litteratur	54

Hovedresultater

I denne rapport præsenteres erfaringer fra Grønlandske Børns indsats *Styrket sagsbehandling i børnesager med grønlandske børn* (herefter Styrket Sagsbehandling).

Indsatsen har haft til formål at kvalificere sagsbehandlingen og styrke samarbejdet mellem familier med grønlandsk baggrund og de kommunale fagpersoner, som familierne møder i forbindelse med børnesager. Baggrunden for indsatsen er bl.a. en tidligere VIVE-undersøgelse, som pegede på en række udfordringer i både sagsbehandlingen og samarbejdet mellem sagsbehandlere og forældre med grønlandsk baggrund. Udfordringerne relaterede sig bl.a. til begrænset kendskab til grønlandske forhold og kultur samt sproglige og kulturelle misforståelser.

Indsatsen er udviklet af NGO'en Grønlandske Børn og består af oplysnings- og rådgivningsaktiviteter, som har til formål at øge fagpersonernes kendskab til grønlandsk kultur og sprog og hjælpe dem til at blive opmærksomme på egne kulturelle forforståelser og fordomme. Mens rådgivningen primært har været målrettet børne- og ungerådgivere, som sidder med aktuelle sager, har oplysningsaktiviteterne haft alle kommunale fagpersoner, som arbejder med familierne før, under og/eller efter en børnesag, som målgruppe.

Formålet med denne erfaringsopsamling er at kortlægge, hvordan man har udformet og arbejdet med indsatsen Styrket Sagsbehandling, samt at undersøge, i hvilken grad indsatsen har bidraget til, at kommunale fagpersoner føler sig bedre rustede til at arbejde med grønlandske familier.

Erfaringsopsamlingen bygger på Grønlandske Børns egne registreringer af deres aktiviteter i forbindelse med indsatsen samt 18 kvalitative interviews gennemført af VIVE med ledelsen i Grønlandske Børn, deres team af eksterne rådgivere samt fagpersoner, der har deltaget i oplysningsaktiviteter eller har modtaget rådgivning.

Oplysningsaktiviteter har givet en bred gruppe af fagpersoner nye indsigter, der kan bidrage til at styrke samarbejdet med familierne

Oplysningsaktiviteterne er gennemført som fysiske og virtuelle oplæg samt workshops. De har været afholdt for en bred gruppe af kommunale fagpersoner, hovedsageligt fra kommunale børne- og familieforvaltninger, men også plejeforældre og personale fra børne- og ungehjem, sundhedsplejersker og terapeuter har deltaget. Tematikkerne har bl.a. handlet om nutidige forhold i Grønland med særligt fokus på familieliv og opdragelse, de historiske relationer mellem Grønland og Danmark, grønlanderes møde med det danske samfund, og hvordan man som fagperson i Danmark kan støtte grønlandske familier med børnesager.

Erfaringsopsamlingen viser, at de interviewede fagpersoner, der har deltaget i oplysningsaktiviteterne, oplever, at de har fået øget viden om grønlandsk sprog og kultur, der potentielt kan bidrage til at kvalificere deres praksis og styrke samarbejdet med familierne. Fagpersonerne har generelt sat pris på at få overordnet information om det grønlandske samfund og personlige beretninger om grønlanderes møde med det danske samfund. Denne viden har givet fagpersonerne et bedre udgangspunkt for at få øje på og forstå familiernes både udfordringer og ressourcer i mødet med det danske samfund. Flere oplever, at indsigten har gjort dem bedre i stand til at hjælpe familierne – fx helt lavpraktisk ved at blive opmærksom på at finde en tolk, der taler samme dialekt som borgerne, eller ved bedre at kunne få øje på tegn på mistrivsel ud fra ny viden om, at tegn på mistrivsel ikke nødvendigvis ser ud på samme måde hos børn med grønlandsk baggrund som hos danske børn i almindelighed.

Myndighedsrådgivere, der tilhører den primære målgruppe for indsatsen, efterlyser dog, at oplysningsaktiviteterne har mere fokus på, hvordan de kan anvende deres viden om grønlandsk kultur i praksis. De oplever eksempelvis dilemmaer, når de både vil støtte familierne i at leve i overensstemmelse med deres kultur og samtidig har til opgave at sikre, at familierne kan trives i det danske samfund. Myndighedsrådgiverne efterlyser mere viden om, hvordan disse udfordringer kan håndteres. Andre faggrupper, der primært har mere pædagogiske opgaver i forhold til familierne, oplever omvendt, at de har lettere ved at oversætte den generelle viden fra oplægget til deres arbejde. I det lys har oplysningsaktiviteterne et stort potentiale for med relativt få midler at kunne kvalificere praksis for en bred gruppe af fagpersoner, som arbejder med grønlandske familier.

Konkret sagsrådgivning kan bidrage til at kvalificere sagsbehandlingspraksis

Den konkrete sagsrådgivning er et frivilligt tilbud til kommunerne, som de kan benytte sig af i anbringelsessager, hvor barnet eller en af forældrene er født i Grønland. Rådgivningen har hovedsageligt været i form af sagssparring, hvor rådgiverne har været på afstand af sagsforløbet og har givet fagpersoner sparring på de udfordringer, som de søger hjælp til. Rådgivningen har både været individuel og i grupper. En stor del af det samlede antal rådgivningssager stammer fra en enkelt kommunal familieafdeling, der har haft en fast rådgiver tilknyttet. Motivationen for at opsøge rådgivning har for de fagpersoner, vi har interviewet, primært været at få sparring på, hvordan de bedst kunne starte en ny sag op eller komme videre i en sag, hvor samarbejdet af sagsbehandlere blev oplevet som overvejende velfungerende, men hvor de ikke så tilstrækkelig udvikling i sagen. Der var relativ stor variation i forhold til, hvor i anbringelsesforløbet sagerne var, og hvilke udfordringer børnene/de unge havde.

Fagpersonerne oplever, at indsatsen har bibragt dem en øget viden om grønlandske forhold, som har været relevant i de sager, de sad med. Sagssparringen kom ifølge myndighedsrådgiverne tilstrækkeligt tæt på deres konkrete sager og udfordringer til, at de kunne anvende de nye indsigter i deres opgaveløsning, og rådgivningen bidrog dermed til at kvalificere deres praksis med familierne – både i forhold til at kunne få øje på familiernes ressourcer såvel som udfordringer og i forhold til at kunne understøtte etableringen af samarbejdet med den konkrete familie, eksempelvis ved at understøtte, at der blev prioriteret den nødvendige tid til relationsarbejdet.

Potentiale for at nå en bredere målgruppe af fagfolk

Grønlandske Børn havde oprindeligt en målsætning om at yde konkret rådgivning på 15 sager i 2023, 55 sager i 24 og, baseret på erfaringerne fra de første år, 20 sager i 2025. I alt har der været gennemført 21 konkrete rådgivningsforløb, hvilket således er væsentligt færre end forventet. VIVE kender ikke årsagerne til dette, men ifølge både Grønlandske Børn, rådgiverne og flere af de fagpersoner, vi har interviewet, kan det være et udtryk for, at mange myndighedsrådgivere har vanskeligt ved at prioritere tid til et frivilligt rådgivningstilbud, der vedrører en relativt lille del af deres sagsstamme. Desuden peger erfaringerne på, at tilbuddet primært benyttes af mere erfarne myndighedsrådgivere, der ifølge dem selv har mere overskud til at opsøge ny viden end deres nyuddannede kollegaer, eller som i forvejen har særlig

interesse for at arbejde med familier med anden etnisk baggrund. Den manglende efterspørgsel kan dog også handle om, at kommunerne ikke i tilstrækkelig grad har været opmærksomme på tilbuddet.

Grønlandske Børn havde en ambition om at have oplysningsaktiviteter i 41 kommuner hen over de 3 år, men baseret på organisationens egne opgørelser nåede man ud til fagpersoner fra 14 forskellige kommuner (dog kender vi ikke den kommunale forankring på alle fagpersoner, der deltog i oplæg). Oplysningsaktiviteterne er desuden hovedsageligt blevet afholdt i de større kommuner, som også er blandt dem, der har mange familier med grønlandsk baggrund, men det er ikke alle relevante kommuner, man har nået.

Selvom oplysningsaktiviteterne er nået ud til en relativt bred gruppe af fagpersoner, er der samtidig dele af den primære målgruppe, man i mindre omfang har nået – herunder psykologer, der udarbejder forældrekompetenceundersøgelser. Derudover peger erfaringerne på, at de afholdte temadage i et vist omfang også primært er målrettet fagpersoner, som i forvejen interesserer sig for feltet, og som derfor finder det relevant løbende at deltage i oplysningsaktiviteter.

I det videre arbejde med indsatsen må man derfor være opmærksom på også at få målrettet indsatsen til de faggrupper og kommuner, som måske i mindre omfang har berøring med grønlandske familier og kender til området. Selvom de typisk vil have kontakt med færre familier, kan det være blandt netop disse faggrupper og kommuner, at en øget viden om grønlandsk kultur og sprog vil kunne gøre den største forskel for familiernes forløb. Derudover kan der være et potentiale i at målrette oplysningsaktiviteterne til en endnu bredere målgruppe, så man fx også når fagpersoner i almenområdet, der varetager funktioner i det lettere forebyggende arbejde med de grønlandske familier.

> **Afrapportering**

1 Indledning

1.1 Baggrund

1.1.1 Flere anbringelser i familier med grønlandsk baggrund

De senere år har der været et stigende fokus på børnesager i familier med grønlandsk baggrund, efter at det kom frem, at børn med grønlandsk baggrund, der bor i Danmark, anbringes 5-7 gange oftere end børn med dansk baggrund. Ifølge en rapport fra VIVE kan størstedelen af denne overrepræsentation forklares med, at grønlandske familier i Danmark i gennemsnit har færre økonomiske og sociale ressourcer end danske familier (Dahl m.fl., 2022). Rapporten peger imidlertid også på udfordringer i sagsbehandlingen af anbringelsessager samt i samarbejdet mellem myndighedsrådgivere og forældre. Ifølge rapporten hænger disse udfordringer ofte sammen med myndighedsrådgiveres begrænsede kendskab til grønlandsk kultur, sproglige misforståelser – bl.a. som følge af manglende systematisk brug af tolkebistand – samt begrænset systemkendskab og manglende tillid til danske myndigheder hos nogle af de grønlandske familier (Dahl m.fl., 2022). Efterfølgende har der især været meget debat om validiteten af de psykologiske tests, der bruges som et led i at vurdere forældres mentale og kognitive ressourcer i de såkaldte forældrekompetenceundersøgelser (FKU'er) (Schiøth, 2025; Steensberg, 2025; Thorup Dalgaard, 2024).

På den baggrund besluttede man politisk at afsætte midler fra SSA-reserven i perioden 2023-2025 til tre delinitiativer, der skulle imødegå udfordringerne i de grønlandske børnesager:

1. Udvikling af psykologiske tests, der kunne anvendes til forældrekompetenceundersøgelser af forældre med grønlandsk baggrund
2. Udvikling af materialer, der kunne give grønlandske borgere information om regler, rammer og rettigheder i det danske system
3. Nedsættelse af et rådgivningsteam forankret i Grønlandske Børn, som kunne rådgive myndighedsrådgivere i kommuner om sager med grønlandske børn og generelt opkvalificere fagpersoner gennem oplysningsaktiviteter i kommunerne om grønlandske forhold og kultur.

Denne rapport samler op på erfaringerne med delinitiativ 3, der fik navnet 'Styrket sagsbehandling i børnesager med grønlandske børn' – herefter Styrket Sagsbehandling.

1.1.2 Indsatsen Styrket Sagsbehandling

Ansvar for at udvikle og drive indsatsen Styrket Sagsbehandling blev placeret hos Grønlandske Børn, der er en NGO, hvis formål overordnet er at forbedre grønlandske børns vilkår i Grønland og i Danmark (fgb.dk). Rapportens beskrivelser af indsatsens indhold og formål baserer sig på interviews med Grønlandske Børn samt skriftligt materiale, som Grønlandske Børn har udviklet i forbindelse med indsatsen, herunder projektets udviklingsplan 2023-2024 (Grønlandske Børn, 2023).

Styrket Sagsbehandling skulle bidrage til at styrke samarbejdet mellem grønlandske familier og de fagpersoner, familierne møder i en børnesag ved at:

1. øge fagpersonernes kendskab til grønlandsk kultur, børneopdragelse og generelle grønlandske forhold
2. hjælpe fagpersonerne med at blive opmærksomme på egne kulturelle forforståelser og fordomme
3. hjælpe fagpersonerne med at forbedre samarbejdet i konkrete børnesager i grønlandske familier.

Grønlandske Børn fik selv til opgave at udvikle indsatsens form og indhold. Det førte til en indsats med to særskilte delindsatser: 1) en oplysningsindsats målrettet alle fagpersoner, der er involveret i kommunale børne- og familiesager, hvor børn eller forældre har grønlandsk baggrund, og 2) en rådgivningsindsats målrettet myndighedsrådgivere i aktuelle børnesager med grønlandske familier. Begge indsatser var tænkt som frivillige tilbud, som kommunerne kunne vælge at benytte sig af, hvis de selv vurderede, at der var et behov.

Rådgivningsindsatsen var tænkt som det primære element i Styrket Sagsbehandling, og på baggrund af VIVEs opgørelse af antallet af anbringelsessager med grønlandske familier om året forventede Grønlandske Børn at yde rådgivning i 15 sager i 2023 og 55 sager i 24. Den lavere forventning til antallet af rådgivningssager i 2023 var baseret på, at man først kunne gå i gang med at etablere rådgivningsteamet og udbrede viden om indsatsen, efter midlerne blev tildelt medio 2023. Rådgivningsindsatsen bestod i, at myndighedsrådgivere kunne få en uvildig rådgiver tilknyttet en konkret sag med det formål at medvirke til, at barn, forældre og de kommunale fagpersoner kan opnå en fælles forståelse af, hvad den konkrete sag drejer sig om, og understøtte samarbejdet ud fra en opmærksomhed på, hvor kultur og sprog kan ligge til grund for misforståelser. Hvordan indsatsen konkret skulle foregå i praksis, var ikke fast defineret på forhånd, men noget, man ville udvikle som led i projektet, hvilket beskrives nærmere i kapitel 2.

I forhold til oplysningsindsatsen havde Grønlandske Børn en målsætning om at komme ud og holde oplæg, temadage eller workshops i minimum 6 kommuner i 2023 og yderligere ca. 20 kommuner i 2024.

Den primære og direkte målgruppe for indsatsen er således kommunale ledere og fagpersoner, der potentielt eller aktuelt kan være/er i kontakt med grønlandske familier i forbindelse med en børnesag. Det kan både være de socialrådgivere, familiebehandlere og psykologer, der møder familierne op til en eventuel anbringelse, men kan også være plejefamilier og familieplejekonsulenter eller personale, der er i kontakt med familier og børn, efter at et barn er blevet anbragt i en plejefamilie eller på et børne- og ungehjem.

Mens oplysningsaktiviteterne er målrettet hele den direkte målgruppe, er tilbuddet om konkret sagsrådgivning særligt målrettet myndighedsrådgivere eller andre relevante fagpersoner, der er direkte involveret i en konkret børne- og familiesag, hvor den mindreårige og en eller begge forældre har grønlandsk baggrund.

Den sekundære og indirekte målgruppe er grønlandske familier med børnesager, der gerne skulle opleve forbedringer i sagsbehandlingen og generelt opnå en større tillid til og samarbejde med myndighedsrådgiverne og andre fagpersoner i og omkring børnesagerne.

1.1.3 Den politiske kontekst omkring projektet

Da indsatsen Styrket Sagsbehandling blev igangsat i 2023, var det som et frivilligt rådgivningstilbud til kommunerne og det eneste af sin art. Den politiske opmærksomhed på grønlænderes forhold i Danmark steg dog relativt meget i projektperiodens første år. Opmærksomheden handlede især om de psykologiske tests i forældrekompetenceundersøgelserne, og det blev derfor besluttet at oprette en statslig enhed under VISO, der skulle gennemgå alle igangværende¹ anbringelsessager med grønlandske børn, hvor disse tests var blevet brugt. Derudover blev det obligatorisk for kommunerne at lade VISO-enheden foretage udredning af forældrenes kompetencer i alle anbringelsessager med grønlandske børn, hvor man overvejede at benytte psykologiske tests. Endelig fik VISO-enheden til opgave at tilbyde sagsrådgivning, som kommunerne frivilligt kan benytte sig af i børnesager, der involverer børn med grønlandsk baggrund (VISO, u.å.).

Fra maj 2025, hvor VISO-enheden begyndte sit arbejde, var Styrket Sagsbehandling således ikke længere det eneste rådgivningstilbud til myndighedsrådgivere, der arbejder med børnesager med grønlandske familier. Dette var medvirkende til, som vi

¹ Igangværende anbringelsessager inkluderer også afgjorte sager, hvor barnet er blevet anbragt.

beskriver nærmere i de følgende kapitler, at den generelle oplysningsindsats i Styrket Sagsbehandling kom til at fylde mere end den konkrete sagsrådgivning, der til at begynde med havde været det vigtigste formål med indsatsen. Af samme grund forventede Grønlandske Børn, at deres indsats ville blive afsluttet ved udgangen af 2025. I efteråret 2025 blev det dog besluttet at forlænge Grønlandske Børns bevilling til og med 2027 (Social- og Boligministeriet, 2025). Ved tidspunktet for vores dataindsamling står Grønlandske Børn over for at skulle gentænke og udvikle indsatsen, så den meningsfuldt kan supplere VISOs rådgivningsopgave i de kommende 2 år.

1.2 Formål med undersøgelsen

Formålet med denne undersøgelse er at belyse, hvad indsatsen **Styrket Sagsbehandling** konkret **har bestået i**, samt i hvilket omfang indsatsen **kan** bidrage til at **styrke samarbejdet** mellem familier og fagpersoner og til generelt at **forbedre sagsbehandlingen** i de grønlandske børnesager ved at oplyse og rådgive fagpersonerne om grønlandsk sprog og kultur.

Konkret besvarer erfaringsopsamlingen følgende to undersøgelsesspørgsmål:

1. Hvordan har Grønlandske Børn udformet og arbejdet med indsatsen "Styrket Sagsbehandling" i praksis?
2. I hvilken grad har indsatsen bidraget til, at kommunale fagpersoner føler sig bedre rustet til at arbejde med grønlandske familier med en øget bevidsthed om familiernes kulturelle og sproglige baggrund?

For at besvare det første undersøgelsesspørgsmål afdækker vi indsatsens faglige tilgange, organisering og rammer samt rådgivernes roller og kompetencer. Vi beskriver desuden indsatsens konkrete aktiviteter – herunder indholdet i oplysningsaktiviteterne og den type af rådgivning, der er gennemført.

Det andet undersøgelsesspørgsmål besvarer vi ved at spørge fagpersoner, der har deltaget i oplysningsaktiviteter eller har modtaget konkret sagsrådgivning, om de oplever at have fået ny og relevant viden om grønlandsk kultur og sprog i forhold til deres arbejde med grønlandske familier. Vi spørger desuden ind til fagpersonernes erfaring med, hvad eventuelle nye indsigter har haft eller ville kunne få af betydning for deres praksis og samarbejde med familierne, samt hvad der eventuelt har stået i vejen for forandringer i praksis.

Fokus for erfaringsopsamlingen er herigennem at undersøge, om indsatsen kan bidrage til forandringer i *fagpersonernes praksis*. Det ligger således uden for denne erfaringsopsamlings genstandsfelt at undersøge, hvorvidt eventuelle ændringer i

praksis også leder til det ønskede resultat om forbedret samarbejde mellem forældre og fagpersoner, set fra forældrenes perspektiv, og i sidste ende om det medfører positive forandringer for familierne i forhold til at få tillid til systemet og få tilbudt den rette hjælp.

1.2.1 Erfaringsopsamlingens datagrundlag

Erfaringsopsamlingen bygger på 18 kvalitative interviews med Grønlandske Børns ledelse og rådgivere og myndighedsrådgivere, som har hhv. ydet eller modtaget rådgivning på konkrete børnesager, deltagere i oplysningsaktiviteter samt rådgivere, der har stået for oplysningsaktiviteter, en enkelt observation af en oplysningsaktivitet samt gennemgang af opgørelser over de samlede aktiviteter under indsatsen.

Disse data er bearbejdet gennem en tematisk analyse, der dels er informeret af Dahl med fleres (2022) undersøgelse af, hvilke typiske udfordringer der kan være for at skabe et godt samarbejde mellem grønlandske borgere og myndighedsrådgivere i børnesager, dels informeret af Grønlandske Børns og de eksterne rådgiveres mangeårige erfaring med at være kulturformidlere, dels informeret af evalueringsteori i forhold til faktorer, der har betydning for, at en indsats kan føre til forandringer i praksis (Rieper, 2004; Krogstrup, 2024).

Analyserne baserer sig på det empiriske materiale og er derfor overvejende deskriptive med det formål at lægge vægt på de forskellige aktørers konkrete erfaringer med indsatsen. Styrket Sagsbehandling er en meget specifik indsats, der har til hensigt at fremme forståelsen for grønlandske forhold og samarbejdsrelationerne i sager med grønlandske børn og er målrettet fagpersoner, der allerede er hjemme i deres grundfaglighed. Denne erfaringsopsamling har derfor også specifikt fokus på, hvordan der arbejdes for at opnå bedre forståelse for grønlandske forhold og for at fremme bedre samarbejdsrelationer, og hvorvidt fagpersonerne oplever, at det lykkes. Forskningsbaseret viden om, hvilke faktorer der generelt har betydning for et godt samarbejde mellem fagpersoner og familier i børnesager, bliver inddraget i det omfang, det understøtter de analytiske pointer.

1.3 Rapportens opbygning

Den resterende del af erfaringsopsamlingen er opbygget således:

Kapitel 2 belyser indsatsens overordnede rammer, herunder dens ledelse og organisering samt aktiviteter i relation til udviklingen og udbredelsen af indsatsen.

Kapitel 3 beskriver, hvilke erfaringer der har været med indsatsens oplysningsaktiviteter. Kapitlet indeholder en oversigt over, hvilke faggrupper og kommuner der har deltaget i indsatsen, og hvad indholdet i oplysningsaktiviteterne har bestået i, samt en analyse af, i hvilken udstrækning oplysningsaktiviteterne har kunnet kvalificere fagpersonernes praksis med familierne.

I kapitel 4 præsenterer vi, hvordan den konkrete sagsrådgivning, som man tilbyder gennem indsatsen, har set ud og har udviklet sig gennem projektperioden, samt hvad der overordnet har kendetegnet de rådgivningssager, vi har fået indblik i. Dernæst følger en analyse af fagpersonernes udbytte af sagsrådgivningen, og hvilken betydning det potentielt har haft for samarbejdet med familierne.

I kapitel 5 præsenteres erfaringsopsamlingens datagrundlag og metode.

2 Rammerne for Styrket Sagsbehandling

Kapitlet har til formål at belyse de overordnede rammer for, hvordan indsatsen fungerer i praksis. Vi beskriver, hvordan indsatsen er organiseret og ledet under Grønlandske Børn, hvordan indsatsen er blevet udviklet gennem projektperioden, samt hvordan man har udbredt viden om indsatsen. Vi runder kapitlet af med at samle op på erfaringerne med hhv. fordele og ulemper ved organiseringen.

2.1 Indsatsens ledelse og organisering

Styrket Sagsbehandling er forankret i Grønlandske Børn og drives p.t. af et team bestående af en kommunikationschef, en børnefaglig konsulent med både oplysnings- og rådgivningsopgaver samt en analyse- og udviklingskonsulent. Grønlandske Børns generalsekretær bidrager desuden med løbende sparring til udviklingen af projektet. Projektet har indtil marts 2025 været ledet af en projektleder, som også har haft både oplysnings- og rådgivningsopgaver, og som både har erfaring med kommunal sagsbehandling og stort kendskab til grønlandske forhold. Da projektlederen undervejs fik et nyt job, har projektlederrollen siden marts 2025 været varetaget af kommunikationschefen. Da projektet er forlænget med 2 år, ansættes primo 2026 en ny projektleder med kendskab til sagsbehandling i kommunerne og grønlandske forhold.

Derudover er indsatsen organiseret som et rådgivningsteam, der i alt har bestået af 11 eksterne rådgivere. 5 af rådgiverne har haft opgaver i relation til indsatsens generelle oplysningsaktiviteter, og 3 af disse har desuden varetaget indsatsens konkrete rådgivningsopgaver. 6 rådgivere har af forskellige årsager ikke haft direkte opgaver gennem indsatsen, men har bidraget til vidensdeling og udvikling af indsatsen i det samlede team. Undervejs er 1 rådgiver stoppet i teamet.

Alle medlemmer af det aktuelle rådgivningsteam har andre ansættelser ved siden af deres konsulentlignende stilling i det rådgivende team og befinder sig forskellige steder i landet. Deres faglige baggrunde inkluderer: tre socialrådgivere, en pædagog, en sygeplejerske, en skolelærer, en politibetjent, en sproglærer samt en rådgiver med stor erfaring fra uddannelsesområdet. Flere af rådgiverne har desuden en familieterapeutisk uddannelse og erfaring. Desuden har syv af medlemmerne en grønlandsk baggrund, mens de øvrige tre rådgivere enten tidligere har arbejdet i Grønland eller har grønlandske familierelationer.

Rådgivningsteamets kompetencer

Selvom det ikke er alle rådgiverne, der har grønlandsk baggrund, har de alle et indgående og erfaringsbaseret kendskab til grønlandsk kultur og sprog. Grønlandske Børn lægger vægt på, at de selv har oplevet, hvordan livet leves, og hvordan tilgangen er til familieliv, opdragelse og forældreskab i Grønland. Ifølge Grønlandske Børn er det en styrke ved indsatsen, at rådgivningsteamet tilsammen har stor erfaring med at arbejde i det danske system og besidder en række forskellige, relevante kompetencer, som de kan bringe i spil til forskellige typer af opgaver.

2.2 Udvikling af indsatsen

Styrket Sagsbehandling blev oprindeligt designet af Grønlandske Børn på baggrund af deres erfaringer med området, herunder 10-15 års erfaring med bisidderfunktioner. Der var dog en relativt stor udviklingsopgave forbundet med Styrket Sagsbehandling, eftersom Grønlandske Børn ikke havde tidligere erfaringer med flere af elementerne i indsatsen, herunder den sagsnære, uvildige rådgivning.

Én af opgaverne var at formulere det budskab, indsatsen skulle nå ud til kommunerne med: *Hvad skulle kommunale fagpersoner vide om grønlandsk kultur og sprog for at kunne arbejde med familierne på en kvalificeret måde?* Som grundlag for det arbejde interviewede Grønlandske Børn grønlandske familier, der havde erfaring med gode såvel som dårlige oplevelser af samarbejdet med myndigheder i børnesager. På baggrund af indsigterne herfra valgte Grønlandske Børn, at budskabet til kommunerne skulle handle om nødvendigheden af at have en ressourcefokuseret tilgang, hvor man som fagperson er nysgerrig på familiens kultur og måder at håndtere udfordringer på. Fagpersonerne bør bestræbe sig på at være i øjenhøjde med familierne og tilbyde konkret hjælp frem for primært at fortælle familierne, hvad de skal gøre. Derudover skulle budskabet handle om, at det er vigtigt, at man som kommunal fagperson forstår, at der er store variationer i grønlandsk kultur; Grønland er ikke bare Grønland.

Grønlandske Børn var samtidig optaget af at sørge for, at man på tværs af de forskellige rådgivere, der skulle tilknyttes indsatsen, kunne blive enige om, hvad kommunerne konkret skulle vide om grønlandsk kultur og sprog i relation til dette budskab. Efter midlerne var blevet tildelt, indledte man arbejdet med at invitere alle, der kunne tænkes at ville indgå i rådgivningsteamet eller på anden vis bidrage til indsatsen, til i fællesskab at formulere budskabets konkrete indhold på baggrund af deres respektive erfaringer med at arbejde med grønlandske familier i Grønland og Danmark.

Grønlandske Børn beskriver det som en svær proces, da mange havde stærke holdninger til, hvad der var vigtigt at få formidlet til fagpersonerne og hvordan. Enkelte

aktører kunne ikke se sig selv i den ramme, som der var tildelt midler til, og forlod udviklingsprocessen. Grønlandske Børn var tovholder på processen og endte ud med at formulere en række temaer, som alle, der havde deltaget i processen, havde nikket genkendende til. Her var betydningen af Grønland og Danmarks fælles historie i forhold til de forestillinger, mange grønlændere og danskere har om hinanden, et gennemgående tema for, hvad aktørerne fandt vigtigt at formidle for at styrke samarbejdet mellem fagpersoner og grønlandske familier. Baseret på både Grønlandske Børns og rådgivernes erfaringer med, at den gennemsnitlige dansker har relativt begrænset viden om nutidige og historiske grønlandske forhold, valgte man at lade generel viden om Grønland fylde relativt meget. Indholdet i budskabet blev desuden formuleret ud fra et hensyn om at bidrage til en nuanceret fortælling om grønlandske forhold, der skulle undgå at skabe yderligere stigma og generaliseringer af, hvad det vil sige at være grønlandsk. Den konkrete formidling af grundlæggende kulturforskelle og af, hvordan det kan være at være grønlænder i såvel Grønland som i Danmark, har man valgt at basere på cases i form af videofortællinger og rådgivernes individuelle erfaringer og oplevelser af grønlandsk kultur fremfor mere forskningsbaserede udlægnninger af, hvori den grønlandske kultur adskiller sig fra den danske.

Budskabet til kommunerne blev således udviklet på et erfaringsbaseret grundlag. Konkret blev budskabet formuleret som en form for oplægsskabelon med de forskellige temaer. Disse er listet i afsnit 3.2.

Det efterfølgende arbejde med at videreudvikle indsatsen har dels foregået internt i Grønlandske Børns projektgruppe, dels på kompetenceudviklingsdage med det eksterne rådgivningsteam. Der har været afholdt i alt seks kompetenceudviklingsdage, som har bestået af halvdagsmøder, hvor Grønlandske Børn bl.a. har inviteret oplægsholdere til at give rådgivningsteamet øget viden om forskellige temaer såsom transgenerationelle traumer og barnets lov. Der er forskellige synspunkter på, hvad der skal til for fortsat at udvikle budskabets indhold og rådgivernes kompetencer. Mens man fra Grønlandske Børns side særligt har haft fokus på at øge rådgivernes viden om fagpersonernes praksis, ser rådgiverne generelt et større behov for at udvikle budskabets faglige grundlag i forhold til, hvad man kan sige om grønlandsk kultur og sprog, og efterlyser mere udviklingstid til den del.

Både Grønlandske Børn og rådgiverne giver udtryk for, at der indtil nu ikke har været fælles drøftelser af, hvilke tilgange og metoder budskabet skal formidles med i hhv. rådgivnings- og oplysningsaktiviteterne.

Formatet for den konkrete rådgivning var ikke fastlagt på forhånd, men blev udviklet undervejs i projektet, i takt med at man fik erfaring med, hvad der fungerede i praksis. Der har ikke på noget tidspunkt været formuleret deciderede modeller for rådgivningen, men baseret på vores interviews med Grønlandske Børn og rådgiverne har vi

valgt at skelne mellem to overordnede typer af rådgivningsforløb, som man har tilbudt i forbindelse med Styrket Sagsbehandling.

Rådgivningen var helt fra projektets begyndelse primært målrettet myndighedsrådgiverne, men oprindeligt var man åben over for at følge sagsforløbene tæt ved at læse sagsakter og sidde med til samtaler med familierne (type 1). Formålet var at understøtte gensidig forståelse ved også at kunne få øje på mulige kilder til misforståelser i sagsforløbet generelt og i de konkrete møder, som fagpersonerne ikke nødvendigvis selv havde fået øje på. Da der var meget lidt efterspørgsel på denne type rådgivning fra kommunernes side, fik man kun ét reelt forløb. På baggrund af den sparsomme erfaring, man fik fra dette forløb, nåede Grønlandske Børn frem til, at det ikke var hensigtsmæssigt at komme så tæt på sagerne. For det første fordi de oplevede, at rollen som uvildig rådgiver var ny for alle aktører og derfor svær både at definere og formidle. Særligt oplevede man, at det var meget vanskeligt for rådgiveren at indtage en uvildig position mellem forældre og fagpersoner, når samarbejdet var konfliktfyldt, og rådgiveren uundgåeligt ville være inviteret ind af den ene part. Desuden nåede Grønlandske Børn frem til, at det som rådgiver var umuligt at komme så tæt på en sag uden også at få holdninger til myndighedsrådgiverens afgørelser, hvilket aldrig havde været meningen med indsatsen, eftersom Grønlandske Børn ikke kunne have myndighedsansvar. På den baggrund valgte man at tilbyde sagsrådgivning gennem udelukkende at have kontakt med fagpersonerne og give dem sparring på det, som fagpersonerne bringer op (type 2). At Grønlandske Børn valgte at gå væk fra tilbuddet om at læse sagsakter og sidde med til møder med familien i forbindelse med den konkrete sagsrådgivning, ville derfor formentlig være sket uanset introduktionen af VISOs opgave i forbindelse med anbringelsessager undervejs i projektperioden, men introduktionen af VISOs opgaver medvirkede til, at man ikke længere så rådgivningsindsatsen som det, der skulle være hovedelementet i Styrket Sagsbehandling.

Erfaringerne fra interviewene viser, at det har været en vanskelig opgave at udvikle indsatsen. Særligt når udviklingen af indsatsen har skullet forholde sig til komplekse spørgsmål som: Hvad har fagpersonerne i kommunerne brug for at vide om grønlandsk kultur og sprog, og hvordan skal de have det formidlet? Spørgsmål, der let kan flyde over i sensitive temaer om, hvad der er grønlandsk kultur, og hvem der bør definere og formidle det. Et forhold, som erfaringerne viser, at Grønlandske Børn ikke har været tilstrækkeligt opmærksomme på fra projektets begyndelse, hvilket kan hænge sammen med, at det er nyt for organisationen at skulle lede et eksternt team af personer med ekspertise på området. En konstellation, der angiveligt heller ikke var erfaringer med hos andre aktører. Fremadrettet kan det derfor være hensigtsmæssigt, at Grønlandske Børn tydeliggør, i hvilken udstrækning indsatsen udvikles i samarbejde med det eksterne team, og på hvilke områder Grønlandske Børn som den organisation, der har ansvar for og lægger navn til indsatsen, selv træffer beslutninger. Der kan

desuden være behov for åbne drøftelser af, hvilke tilgange og metoder der bedst understøtter formidlingen til de kommunale fagpersoner.

2.3 Udbredelse til kommunerne

Midlerne til projektet blev tildelt i sommeren 2023, og særligt det første halvår brugte Grønlandske Børn primært ressourcer på aktiviteter, som skulle udbrede kendskabet til indsatsen. Disse aktiviteter bestod af en række forskellige møder med relevante fagpersoner og ledere fra kommuner, opholdssteder, NGO'er og forskellige aktører på området, herunder Social- og Boligstyrelsen og Dansk Socialrådgiverforening. Tabel 2.1 viser en oversigt over deres i alt 17 udbredelsesaktiviteter, baseret på Grønlandske Børns egne aktivitetsopgørelser.

Tabel 2.1 Aktiviteter i forbindelse med udbredelse af Styrket Sagsbehandling

Format	Antal			Fordelt på antal kommuner			Samlet antal deltagere
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	
Møder eller deltagelse i netværksmøder med 1-20 deltagere	9	7	1	Aalborg, Esbjerg, Randers	Aalborg	Vejle	93

Kilde: Grønlandske Børn.

Ifølge Grønlandske Børn var det en stor opgave at få etableret de kommunale kontakter. De udnyttede det netværk og de kontakter, Grønlandske Børn havde i forvejen, særligt i Aalborg med det formål at skabe et godt caseeksempel, som kunne styrke udbredelsen til de øvrige kommuner. Set i bakspejlet ville projektlederen på nogle områder have grebet opgaven anderledes an og brugt endnu flere kræfter på at skabe kontakt til flere af de større kommuner fra projektets begyndelse. Ifølge rådgiverne var det også muligt i højere grad at have udnyttet deres kommunale netværk og ressourcer i forhold til at udbrede kendskabet til indsatsen.

2.4 Opsamling

Organiseringen af indsatsen i det eksterne rådgivningsteam har haft den fordel, at arbejdskraften har været meget fleksibel. Indtil videre har Grønlandske Børn været i stand til at bemande alle opgaver, der er kommet i forbindelse med indsatsen,

samtidig med at rådgiverne har kunnet få det til at passe med deres øvrige ansættelser. Samtidig har de ikke haft unødvendige udgifter til medarbejdere, selvom ressourcerne i projektet er endt med at blive brugt anderledes end forventet. Organiseringen betød desuden, at man på baggrund af teamets forskellige fagligheder og kompetencer har haft mulighed for at matche de enkelte opgaver med relevante profiler.

Erfaringerne med organiseringen viser samtidig, at det har været en udfordring, at Grønlandske Børn på den ene side har haft en tydelig ambition om, at indsatsens budskab skulle udvikles i fællesskab med det eksterne team, og på den anden side har haft behov for at træffe egne beslutninger som den organisation, der har ansvar for og lægger navn til indsatsen. En større tydelighed fra Grønlandske Børns side, i forhold til hvilke rammer der er for involveringen af det eksterne team i arbejdet med den løbende udvikling af indsatsen, vil muligvis kunne imødegå nogle af disse udfordringer.

3 Oplysningsaktiviteter

Oplysningsaktiviteter i form af fysiske og virtuelle oplæg om Grønland og grønlandsk kultur, børne- og familieforhold spiller som beskrevet en væsentlig rolle i Styrket Sagsbehandling, da øget viden hos de kommunale fagpersoner, der møder grønlandske familier, i sig selv formodes at bidrage til mere kvalificeret sagsbehandling og forbedrede samarbejdsrelationer mellem de grønlandske familier og de fagpersoner, som familien kan være i berøring med.

Dette kapitel beskriver de oplysningsaktiviteter, som Grønlandsk Børn har gennemført i forbindelse med Styrket Sagsbehandling, og viser, hvordan deltagerne oplever, at oplysningsaktiviteterne har styrket deres faglige praksis.

Datamæssigt bygger kapitlet på Grønlandske Børns egne registreringer af de oplysningsaktiviteter, de har gennemført, interviews med Grønlandske Børns ledere samt et fokusgruppeinterview med 4 af de 5 eksterne rådgivere fra Grønlandske Børn, som har stået for oplysningsaktiviteter, samt to fokusgruppeinterviews og to individuelle interviews med i alt otte fagpersoner, der har deltaget i oplysningsaktiviteterne. Da VIVE kun har interviewet et lille udsnit af de fagpersoner, som har deltaget i oplysningsaktiviteterne, vil der sandsynligvis være erfaringer, som ikke indgår i vores datagrundlag. Dette gælder særligt fagpersoner, som har deltaget i andet end Grønlandske Børns egne temadage (fx oplæg på baggrund af en invitation fra eksempelvis en kommunal familieafdeling). Baseret på Grønlandske Børns opgørelser over, hvilke kommuner og overordnede faggrupper der har deltaget i oplysningsaktiviteterne, kan de otte fagpersoner dog siges at udgøre et relativt repræsentativt udsnit af den samlede deltagergruppe.

3.1 Målgruppen for oplysningsaktiviteterne

Ifølge Grønlandske Børns egne opgørelser har der, som vist i Tabel 3.1, i alt været gennemført 33 oplæg for 734 deltagere i perioden juni 2023-2025, som ikke inkluderer de 17 udbredelsesaktiviteter listet i Tabel 2.1. De fleste oplæg har været afholdt fysisk, mens enkelte har været virtuelle oplæg for en bred gruppe af deltagere (fx Social Talks). Der er blevet afholdt temadage og oplæg specifikt for fagpersoner i otte forskellige kommuner, mens to temadage og oplæg for fx Dansk Socialrådgiverforening samt virtuelle oplæg over Social Talks har været åbne for deltagere fra flere kommuner. De deltagende kommuner er primært de fem største kommuner, og derudover har det været deltagere fra mindre fynske og midtjyske kommuner, hvor der ifølge tal fra Danmarks Statistik er en vis repræsentation af familier med grønlandsk baggrund (Dahl m.fl., 2022).

En stor del af deltagerne har været fagpersoner fra kommunale børne- og familieforvaltninger, men oplæggene er også blevet set og hørt af plejeforældre og personale fra børne- og ungehjem, terapeuter, frivillige og diverse deltagere i virtuelle Social Talks-arrangementer, hvis faglige baggrund VIVE ikke er bekendt med.

Tabel 3.1 Oversigt over oplysningsaktiviteter i Styrket Sagsbehandling

	2023	2024	2025	I alt 2023-2025
Antal oplæg	7	15	11	33
Antal deltagere	110	341	283	734
Type af deltagere	Fagpersoner og ledere fra to kommuner Socialrådgivere fra Dansk Socialrådgiverforening Kunder og samarbejdspartnere hos advokatfirma (forældre, plejeforældre, organisationer) Ansatte i Social- og Boligstyrelsen	Fagpersoner og ledere fra seks kommuner Plejeforældre og personale på børne- og ungehjem Fagpersoner fra understøttekorps Fagpersoner i De Grønlandske Huse Deltagere i Social Talks (diverse fagpersoner) Forældreorganisationer	Fagpersoner og ledere fra 10 kommuner Frivillige i De Grønlandske Huse Deltagere i Social Talks (diverse fagpersoner) Terapeuter Forældreorganisationer Fagpersoner fra almenområdet (sundhedsplejersker og pædagoger)	I alt har der været oplæg for fagpersoner fra minimum 14 forskellige kommuner, herunder kommunale myndighedsrådgivere og ledere på børne- og familieområdet fra minimum 13 forskellige kommuner Plejeforældre og personale på børne- og ungehjem Terapeuter Familieplejekonsulenter Øvrige fagpersoner, bl.a. fra almenområdet Forældreorganisationer Interessenter

Kilde: Grønlandske Børn.

Det ser således ud til, at oplæggene er nået relativt bredt ud til en relevant målgruppe. Der kan dog stadig være et potentiale i at række ud til flere mindre kommuner i Nordjylland, Nordvestjylland og i Trekantområdet, hvor der ifølge Danmarks Statistiks registerdata også bor en del grønlandske familier (Dahl m.fl., 2022). Derudover har der kun i mindre grad været fagpersoner fra PPR-området, ligesom der i mindre grad har deltaget psykologer, som står for at udarbejde forældrekompetenceundersøgelser (FKU'er), selvom disse to grupper oprindeligt stod nævnt som nogle af indsatsens direkte målgrupper. Noget af psykologernes arbejde med FKU'erne er fra 2025 i centrum for den rådgivning, som VISOs særlige enhed med ekspertise i grønlandsk sprog og kultur står for, men da rådgivningen kun er obligatorisk i forhold til anvendelse af psykologiske tests, synes det fortsat at være en vigtig faggruppe at nå ud til med oplysningsaktiviteterne.

Deltagelsen i Grønlandske Børns oplysningsaktiviteter har været frivillig, og i de fleste tilfælde har det været enkelte eller få medarbejdere fra de kommunale børne- og familieafdelinger, der har deltaget – og kun i enkelte tilfælde hele afdelinger.

Grønlandske Børn havde selv en målsætning om at holde oplæg i 41 kommuner i løbet af de 3 år. Dette er ikke lykkedes, hvis vi kun ser på oplæg målrettet enkeltkommuner. Vi kender dog ikke den kommunale forankring på alle, der har deltaget i seminarer gennem Social Talks eller eksempelvis oplæg for plejeforældre i Region Midt.

3.2 Oplysningsaktiviteternes indhold og form

Oplysningsaktiviteterne skal generelt øge deltagernes viden om de børn og familier med grønlandsk baggrund, som de møder i deres professionelle praksis. Temaerne er som beskrevet i afsnit 2.2 udviklet i et samarbejde mellem Grønlandske Børns projektgruppe og det eksterne rådgivningsteam. Størstedelen af indholdet centrerer sig om forhold i Grønland, men der er også to temaer, der omhandler mødet med Danmark generelt og mødet med de grønlandske familier i den fagprofessionelle praksis.

Oplysningsaktiviteterne tager således overordnet udgangspunkt i disse syv temaer:

- Fakta om Grønland
- Historiens betydning
- Sprog og uddannelse i Grønland
- Kultur og livsverden
- Familiemønstre og opdragelse i Grønland
- Mødet med Danmark
- Hvordan støtter vi bedst børn og familier som fagpersoner?

Oplysningsaktiviteterne er blevet gennemført af et makkerpar, som oftest bestående af én af de fem eksterne rådgivere sammen med én af lederne fra Grønlandske Børn. Skabelonen for oplæggene tilpasses til de enkelte opgaver, både i forhold til målgruppen og den tid, de får stillet til rådighed.

Formidlingsmæssigt har man arbejdet med forskellige formater. I forhold til det sidste tema: – *Hvordan støtter vi bedst børn og familier som fagpersoner?* – har man eksempelvis givet fagpersonerne mulighed for i grupper at drøfte forskellige cases med udfordringer og dilemmaer, som de kan støde på i praksis. Derudover har Grønlandske

Børn produceret videoer med cases, som illustrerer, hvad det kan indebære at flytte fra Grønland til Danmark, og hvilke forskelle der er på de to samfund og kulturer.

3.3 Fagpersonernes udbytte af oplysningsaktiviteterne

I det følgende afsnit samler vi op på, i hvilken udstrækning oplysningsaktiviteterne har bidraget til, at kommunale fagpersoner føler sig bedre rustet til at arbejde med grønlandske familier. Analysen baserer sig derfor på de to fokusgruppeinterviews og de to individuelle interviews, vi har afholdt med fagpersoner, der både har deltaget i forskellige temadage, og som tilhører forskellige faggrupper i overensstemmelse med den brede målgruppe for oplysningsaktiviteterne.

Nyttigt med generel information om det grønlandske samfund

Overordnet fandt deltagerne temadagene meget relevante indholdsmæssigt, og de har generelt positive oplevelser af både formatet og oplægsholdernes kompetencer. Både deltagere med relativt lille erfaring med at arbejde med grønlandske familier og deltagere med større kendskab til området beskriver, at temadagen gav dem en dybere forståelse for grønlandsk kultur og sprog. Dog bemærker en myndighedsrådgiver, der endnu ikke havde arbejdet med grønlandske familier, at hun oplevede temadagen som relevant, men primært målrettet fagpersoner med større erfaring eller aktive sager. Som fagperson, der var interesseret i feltet, søgte hun primært viden om, hvad der ville være vigtigt for hende at være opmærksom på, hvis hun skulle få en sag med en grønlandsk familie, samt viden om, hvor hun kunne få rådgivning, og hun oplevede, at temadagen gav hende mere information, end hun havde brug for på det tidspunkt.

Generel information om Grønland var for flere fagpersoner en øjenåbner og nyttigt i forhold til at forstå forskellene på, hvor man kommer fra i Grønland, sprogligt som kulturelt. For eksempel er de blevet opmærksomme på, at der findes dialekter i Grønland, der er så indbyrdes forskellige, at to personer, der taler hver sin dialekt, ikke nødvendigvis kan forstå hinanden. Denne viden har haft stor betydning for fagpersonernes opmærksomhed på at vælge den rette tolkning, hvilket i sig selv er et afgørende element for at kunne undgå misforståelser og etablere et godt samarbejde.

Jeg var altså ikke klar over, at der var så store dialektforskelle. At det kunne være vanskeligt, hvis man kom fra Sydgrønland og skulle forstå nogen fra Nordgrønland. Det er derfor en vigtig opmærksomhed at have med sig – også når man skal bestille tolk. (Børne- og ungerådgiver)

En plejeforælder fortæller endvidere, at hun særligt har fundet viden om grønlandernes vigtigste hellig- og mærkedage nyttig, idet det har betydet, at hun har fået nye muligheder for at understøtte barnets relation til sine biologiske forældre og øge barnets kendskab til sin grønlandske kultur:

Egentlig fordi flere fra kurset fortalte, at de fejrer den grønlandske nationaldag, og at advent, især de fire søndage, bliver gjort meget ud af i Grønland. Det havde jeg faktisk aldrig lagt mærke til før, men det giver mening, for jeg har selv fået hilsner fra moren i forbindelse med advent. Det fik mig til at indse, at nogle mærkedage betyder meget mere for dem, end jeg tidligere havde tænkt over. (Plejeforælder)

Øget opmærksomhed på fortolkninger og forforståelser

Nogle af fagpersonerne fortæller, at oplæggene har givet dem en forståelse for nogle generelle forskelle mellem grønlandsk og dansk kultur, som de ikke havde i forvejen. En plejeforælder nævner fx at have fået viden om den forskel, der kan være på danskeres og grønlanderes forståelse for tid og aftaler:

Et skoleskema, det er ikke nødvendigvis noget, man følger sådan helt. Jo, skolen gør, men hvis de [forældrene, red.] nu skal ud og fiske, så skal de jo ud og fiske. Det giver jo så mening, når jeg skal have samtale med faren, at han ikke altid har tid. Selvom det har været en aftale, samme klokkeslæt, de sidste 2 år. Det kan jeg som dansker jo slet ikke forstå. Jeg syntes [før temadagen, red.] at 'det er simpelthen for dårligt, så må han jo ikke prioritere det'. Men nu ved jeg, at det ikke er derfor, han ikke er der. Det er ikke fordi, han ikke prioriterer det. (Plejeforælder)

En øget forståelse for denne kulturforskel havde betydning for plejeforældrens fortolkning af den biologiske fars adfærd og hans motivation for at bevare relationen til barnet.

Fagpersonerne fortæller desuden, at de generelt føler, at oplysningsaktiviteterne har klædt dem bedre på til at beskrive familiernes ressourcer og udfordringer, og at de har fået en forståelse for, at tegn på mistrivsel ikke nødvendigvis ser ud på samme måde hos børn med grønlandsk baggrund som hos danske børn:

... noget af den adfærd, som fx grønlandske børn eller forældre kan have, kan man komme til at opfatte som tegn på mistrivsel, men egentlig er det helt normalt i Grønland. Det er godt for mig at kunne have øje for fremover. Hvis de fx er meget indelukkede eller stille, så behøver det ikke at være tegn på mistrivsel, men kan være helt almindeligt for den her gruppe. (Børne- og ungerådgiver)

Flere fagpersoner fortæller endvidere, at oplæggene, særligt de videoer, man har vist som en del af oplæggene, og oplægsholdernes personlige fortællinger har kunnet give dem en dybere forståelse for, hvad det vil sige at flytte fra Grønland til Danmark. Både i forhold til hvor stort et kulturchok det kan være, afhængigt af hvor i Grønland du kommer fra, og hvor anderledes det danske velfærdssystem er fra det grønlandske. Fagpersonerne fortæller derudover, hvordan de personlige fortællinger har været med til at øge nysgerrigheden og skærpe bevidstheden omkring for-
forståelser og uhensigtsmæssig sprogbrug:

Jeg tænker i hvert fald, når man som fagperson hører nogle personlige beretninger, så er jeg blevet meget mere bevidst om mit sprogbrug og min italesættelse af grønlandske familier. Det her med at skrue op for nysgerrigheden i stedet for at proppe alle ned i den samme kasse. Sådan nogle temadage, de er helt sikkert med til, at vi får nogle nuancer på, hvad det er for nogle mennesker, vi møder. (Børne- og ungerådgiver)

Nysgerrigheden og bevidstheden om egne forforståelser er dog ikke kun et redskab, der er brug for i mødet med de grønlandske familier, men noget, fagpersonerne oplever som en kernefaglighed, der er virksom i mødet med alle typer af familier. På dette punkt har oplæggene således ikke bibragt fagpersonerne noget nyt, men har været med til at skærpe deres bevidsthed om, hvilke forforståelser og kulturforskelle der typisk kan påvirke deres fortolkninger og deres relationsarbejde i sager med grønlandske familier.

Flere myndighedsrådgivere efterlyser mere fokus på at overføre viden til praksis

Selvom de deltagere, vi interviewede, generelt giver udtryk for, at temadagene har givet dem ny og relevant viden om grønlandsk kultur og sprog, viser interviewene en vis forskel mellem deltagerne, i forhold til hvor let de havde ved at kunne overføre viden til praksis.

Noget af denne forskel ser ud til at være relateret til, hvor stor erfaring deltagerne havde med at arbejde med grønlandske familier, idet de mere erfarne fagpersoner generelt sætter mere pris på åbne gruppedrøftelser om dilemmaer i mødet med de grønlandske familier, som temaet om, hvordan man bedst støtter familierne som fagpersoner, angiveligt var bygget op omkring, mens de mindre erfarne foretrækker, at oplægsholderne selv præsenterer deres erfaringer med, hvordan man kan arbejde med dilemmaerne i praksis.

Myndighedsrådgiverne savnede et mere specifikt fokus på mødet med de grønlandske familier i deres arbejde og mere viden og caseeksempler, der i højere grad tog udgangspunkt i deres myndighedspraksis. Det kan fx være viden om forskellige tilbud til børn og familier med grønlandsk baggrund hos frivillige aktører, der fx har

fokus på at sikre, at anbragte børn med grønlandsk baggrund bevarer deres tilknytning til Grønland, såsom venskabsfamilier med grønlandsk baggrund. En anden børne- og ungerådgiver efterlyser her mere viden om, hvordan man som fagperson konkret kan omsætte viden om forskellige kropslige og verbale kommunikationsformer i den grønlandske og danske kultur i mødet med de grønlandske familier:

Hvordan kan vi så have den opmærksomhed i dialogen og kommunikation med de grønlandske familier? Det tænker jeg er en kæmpe stor udfordring for os, når vi sidder derude, hvis vi misforstår hinanden, fordi vi har så forskellige kropssprog. Så [jeg vil gerne have, red.] lidt mere praksisorienteret viden. Den politiske og historiske viden omkring Grønland, den kunne jeg jo godt selv have fundet. (Børne- og ungerådgiver)

Også børne- og ungerådgivere med stor erfaring på området savner, at oplæggene havde mere fokus på, hvordan de kan hjælpe de grønlandske familier med at sikre, at deres børn både har en god opvækst i Danmark med de rammer og værdier, det danske samfund er indrettet efter, og samtidig bibeholder deres grønlandske kultur.

Fra min stol tænker jeg jo sådan helt konkret på, hvordan vi kan støtte forældrene i at hjælpe deres børn til at få en god skolegang i Danmark, få et godt fritidsliv og så videre, samtidig med at de selvfølgelig skal bibeholde deres grønlandske kultur, rødderne, deres ophav. Hvordan gør man det på en god måde? (Børne- og ungerådgiver)

VIVEs interviews tyder på, at de mere pædagogiske faggrupper har haft nemmere ved at omsætte den viden, de har fået fra oplæggene, i deres praksis end børne- og ungerådgiverne, da rammerne for det pædagogiske arbejde ofte opleves som friere end rammerne for myndighedsarbejdet. En familierådgiver, der måske udøver hjemmebaseret støtte til et begrænset antal familier og selv kan tilrettelægge sin arbejdstid, kan således relativt nemt flytte rundt på aftaler med den samme familie. Dette er sværere for en børne- og ungerådgiver, der er nødt til at planlægge møder med relevante aktører omkring en familie lang tid i forvejen.

Øget fokus på, at forforståelserne også går den anden vej

Ud over at efterlyse flere konkrete eksempler på, hvordan man kan omsætte viden til myndighedspraksis, efterlyser flere af de interviewede mere fokus på, at forforståelserne mellem danskere og grønlændere går begge veje. En fagperson, der selv har grønlandsk baggrund, er således glad for, at hendes danske samarbejdspartnere får en øget bevidsthed om deres forforståelser om Grønland og grønlændere, men efterlyser her samtidig, at også det grønlandske miljø bliver mere bevidst om forforståelserne om det danske samfund og det danske system:

Jeg tror, der skal samtale til, fordi vi har vores egne fordomme om danskere og det danske system. For eksempel kender jeg rigtig mange, der er meget bange for at få deres børn anbragt, selvom de er en velfungerende familie. Selv folk, der skal i uddannelse, er bange for at skulle tage til Danmark. [Nogle tør ikke, red.] gå med en øl, fordi så tror de, at danskere tror, at de er misbrugere ... Vi har også rigtig mange fordomme, som nok gør, at vi ikke er så samarbejdsvillige, nogle af os. Så jeg tror, der skal lidt mere samtale til. (Tolk med grønlandsk baggrund)

En børne- og ungerådgiver er enig og supplerer:

Det kunne være interessant at lave et oplæg, hvor man netop snakkede om forforståelser og fordomme fra begge sider. Det kunne vise en hel masse interessante dilemmaer og åbne op for, hvordan vi kan møde hinanden i det, der er svært. (Børne- og ungerådgiver)

Deltagerne efterlyser dels et fokus på at arbejde med forforståelser på begge sider af samarbejdet for at lykkes med indsatsens overordnede mål, dels at man gennem oplysningsaktiviteterne samtidig kan blive klædt bedre på til, hvordan man som fagperson kan tale om og arbejde med udfordringer relateret til forforståelser fra familiernes side.

3.4 Opsamling

Grønlandske Børns rådgivningsteam har gennemført 33 oplæg for 734 deltagere i perioden 2023-2025. Nogle af oplæggene har været åbne for en bred gruppe af fagpersoner fra forskellige kommuner, mens andre har været rettet mod specifikke faggrupper og specifikke kommuner. En stor andel af deltagerne har været socialrådgivere med myndighedsansvar, men der har også været faggrupper med pædagogiske eller terapeutiske arbejdsopgaver, fx familiebehandlere, psykoterapeuter og plejeforældre, og derudover har der været fagpersoner fra almenområdet, fx sundhedsplejersker og pædagoger, blandt deltagerne. Man har kun i begrænset omfang lykkedes med at nå ud til PPR-medarbejdere og psykologer, der udarbejder forældrekompetenceundersøgelser.

Samlet set viser fagpersonernes erfaringer med at deltage i Grønlandske Børns temadage, at oplysningsaktiviteterne kan bidrage til indsatsens formål: En relativt bred målgruppe af fagpersoner får øget deres viden om grønlandsk kultur og sprog generelt. Oplæggenes personlige fortællinger lader til at gøre indtryk og kan bidrage til at give fagpersonerne en mere nuanceret forståelse af, hvad det *kan* sige at komme fra Grønland, hvilket ifølge de interviewede kan være med til at imødegå

udfordringer med forforståelser og fordomme. Fagpersonerne beskriver at være blevet bevidste om en række kulturforskelle, der kan have særlig betydning for deres fortolkninger af familiernes ressourcer og udfordringer samt styrke deres muligheder for at etablere et godt samarbejde med familierne.

Ved at nå ud til kommunale fagpersoner, som møder familierne både forud for og i forbindelse med en anbringelsessag, vil oplysningsaktiviteterne potentielt kunne bidrage til at styrke samarbejdet og kvalificere fagpersonernes praksis både i det forebyggende arbejde og i relation til en eventuel anbringelse.

Særligt myndighedsrådgivere efterlyser dog, at temadagen i højere grad kunne ruste dem til at anvende denne viden i deres praksis gennem flere illustrative cases og generelt et større fokus på, hvordan de kan håndtere de dilemmaer eller modsætningsforhold, som de oplever kan opstå, når man både vil støtte familierne i at kunne leve i overensstemmelse med deres kultur og samtidig skal sikre, at de grønlandske familier kan fungere og trives i det danske samfund.

Derudover er det et opmærksomhedspunkt, om temadagene primært er målrettet fagpersoner, som i forvejen har erfaring med at arbejde med grønlandske familier eller interesserer sig for feltet, og som derfor finder det relevant løbende at deltage i temadage. På den ene side er det meningsfuldt at bruge ressourcer på at vedligeholde eller øge viden blandt disse fagpersoner, eftersom deres kompetencer vil kunne komme mange familier til gavn. På den anden side tilhører fagpersoner, som i mindre udstrækning møder grønlandske familier og deraf antageligt har mindre baggrundsviden om og opmærksomhed på mulige forforståelser og kulturforskelle, en vigtig del af målgruppen. I forhold til indsatsens overordnede formål er det derfor vigtigt, at indholdet og omfanget af oplysningsaktiviteterne også er målrettet fagpersoner, som ikke nødvendigvis i første omgang har brug for en meget detaljeret viden om grønlandsk kultur og sprog.

I det fremadrettede arbejde med indsatsen vil man med fordel kunne søge at: 1) udbrede oplysningsaktiviteterne til flere mellemstore og mindre kommuner og til fagpersoner, som i mindre udstrækning har erfaring med at arbejde med grønlandske familier. Og 2) forsøge at nå psykologer med ansvar for forældrekompetenceundersøgelser og psykologer på PPR-området, da de kan spille en central rolle i et børnesagsforløb og derfor udgør en vigtig del af indsatsens målgruppe. Derudover vil man potentielt kunne styrke det forebyggende arbejde ved at nå ud til flere aktører på almenområdet, fx lærere og pædagogisk personale i daginstitutioner.

Til det formål kunne det være relevant at operere med to forskellige typer af oplysningsaktiviteter:

1. Kortere oplæg med oplysning målrettet fagpersoner, der kunne komme i kontakt med grønlandske familier. Formålet med dette er primært at give fagpersonerne viden om, hvorfor det er vigtigt, at de har opmærksomhed på grønlandske forhold og kulturelle forskelle, for at de kan arbejde kvalificeret med familierne i deres praksis. For særligt myndighedsrådgivere, men muligvis også andre fagpersoner, som sjældent har med familier med grønlandsk baggrund at gøre, er det mindre realistisk, at de bliver klædt på til at arbejde kvalificeret med familierne på baggrund af et oplæg. Oplæggene vil primært have til formål at sikre, at fagpersonerne kender til nødvendigheden af og mulighederne for at få konkret sagssparring, når de på et tidspunkt sidder med sagerne.
2. Temadage, hvor der er mulighed for at gå mere i dybden for de fagpersoner, som er særligt interesserede, har mange familier med grønlandsk baggrund mellem hænderne eller har langvarige relationer til familierne såsom plejeforældre. Til denne målgruppe er formålet med oplysningsaktiviteterne mere direkte at kunne kvalificere deres praksis ved at øge deres viden og styrke anvendelsen i praksis gennem praksisnære cases, workshops mv.

4 Rådgivning i konkrete sager

Den konkrete sagsrådgivning var oprindeligt det primære element i Styrket Sagsbehandling. Undervejs i projektperioden er denne del af indsatsen dog blevet nedjusteret betydeligt, hvilket er beskrevet nærmere i kapitel 2. I dette kapitel præsenterer vi, hvad den konkrete sagsrådgivning har bestået i, og hvad erfaringerne har været med de forskellige formater for rådgivningen. Vi beskriver, hvad der overordnet kendetegner de sager og udfordringer, som fagpersonerne har søgt rådgivning til, og hvordan rådgivningen har kunnet kvalificere fagpersonernes arbejde med de grønlandske familier.

Kapitlet baserer sig på Grønlandske Børns egne registreringer af, hvilke rådgivnings-sager de har haft, samt interviews med hhv. de Grønlandske Børns ledere og de tre eksterne rådgivere, der tilsammen har stået for sagsrådgivning i de 21 rådgivningsforløb, og seks fagpersoner, som har modtaget rådgivning i forbindelse med i alt otte konkrete børnesager. Vi har på denne baggrund et relativt godt datamæssigt grundlag for at kunne beskrive de samlede erfaringer med rådgivningsindsatsen i Styrket Sagsbehandling.

4.1 Omfang af konkrete rådgivningssager

Igennem Styrket Sagsbehandling har der i alt været gennemført konkrete rådgivningssager i ni forskellige kommuner, primært i Nord- og Midtjylland. Én af sagerne har været i form af et sagsnært forløb, hvor man har læst sagsakter og deltaget i møder med både fagpersoner og familie (type 1 i Tabel 4.1), mens resten har bestået i at sparre med ledere og fagpersoner om sager med grønlandske familier. Her har rådgiverne ikke fulgt sagen eller læst sagsakter, men givet fagpersonerne råd og vejledning til de udfordringer, de selv efterspurgte hjælp til (type 2a i Tabel 4.1). I 11 af sagerne har rådgiveren været fast tilknyttet en enkelt kommune (type 2b i Tabel 4.1).

Fagpersonerne har hovedsageligt været børne- og ungerådgivere, hvilket er i tråd med den primære målgruppe for indsatsen. Desuden har man med rådgivningsindsatsen kunnet nå ud til andre relevante fagpersoner, herunder en plejeforælder, en administrativ medarbejder og ledere på socialområdet.

Tabel 4.1 Tre typer af rådgivningsforløb fordelt på målgruppe, antal sager og antal kommuner

Format	Målgruppe	Antal			Fordelt på antal kommuner
		2023	2024	2025	
Type 1: Sagsnær uvildig rådgivning til både fagpersoner og familie	Forskellige fagpersoner omkring sagen samt forældre.	0	1	0	1
Type 2a: Sagssparring til fagpersoner	Fagpersoner og ledere, primært på børne- og familieområdet, som har en aktuel børnesag. Individuelt eller i grupper (2-7 fagpersoner).	0	7	2	7
Type 2b: Sagssparring ved fast rådgiver tilknyttet kommunal familieafdeling	Fagpersoner, primært myndighedsrådgivere, men også udførerled, administrativ medarbejder, en leder og en plejeforælder.	0	0	11	1

Kilde: Grønlandske Børn.

Mindre efterspørgsel på rådgivning end forventet

Generelt har efterspørgslen på sagsrådgivning været markant lavere end forventet. Baseret på statistikker over det årlige antal anbringelsessager med grønlandske familier havde Grønlandske Børn oprindeligt en målsætning om at yde konkret rådgivning på 15 sager i 2023 og 55 sager i 24. Som følge af erfaringerne fra de første 2 år i projektet blev forventningen til antal sager nedjusteret til 20 sager i 2025.

Udviklingen fra at have ydet sagssparring til forskellige kommuner i 2024 til primært at have ydet sagssparring i en enkelt kommune kan til dels være udtryk for, at den leder, som primært havde stået for rådgivningen i de nordjyske kommuner, stoppede i starten af 2025. Derudover skyldes udviklingen, at man i 2025 afprøvede en ny model, hvor en rådgiver fra teamet blev fast tilknyttet en familieafdeling. To kommuner havde interesse for denne model, men den er indtil videre kun gennemført i den ene. På trods af opbakning fra den kommunale afdelingsleder har fagpersonerne søgt rådgivning i under 20 % af afdelingens samlede antal sager med grønlandske familier, hvilket er mindre end forventet. Ifølge både Grønlandske Børn og de fagpersoner, vi har interviewet, skyldes den manglende efterspørgsel ofte, at myndighedsrådgiverne ser tilbuddet om rådgivning som noget, der vil øge tidspresset, snarere end at det ville hjælpe dem.

4.2 Den konkrete rådgivnings indhold og format

Stort set alle de konkrete rådgivningssager, man har haft i forbindelse med Styrket Sagsbehandling, har været i form af at give 'sagssparring' (type 2 (a og b)), da man på baggrund af dårlige erfaringer med type 1 i praksis hurtigt valgte at gå væk fra idéen om at kunne tilbyde sagsnær rådgivning (se afsnit 2.2 for nærmere beskrivelse af udviklingen af rådgivningsindsatsens format). Ofte har fagpersoner søgt rådgivning i forlængelse af en oplysningsaktivitet eller et møde i kommunen. Rådgivningen har både været til individuelle fagpersoner og i grupper (fx et team) og har været afholdt som fysiske møder eller over telefon. I en enkelt kommune er det en fast rådgiver fra det eksterne team, som en dag om måneden kan bookes af fagpersoner til at give dem sparring (type 2b). Ud over en enkelt onlinerådgivning, hvor en myndighedsrådgiver fik rådgivning sammen med en plejeforælder, er denne rådgivning foregået som individuelle supervisionslignende samtaler. Rådgiveren ved ikke noget om, hvad fagpersonerne vil bringe op, før de sidder over for hinanden.

Nedenstående oversigt viser, hvad der kendetegner de otte konkrete sager og rådgivningsforløb, vi har fået indsigt i gennem vores interviews med seks fagpersoner, som har modtaget rådgivning. Disse rådgivningssager har alle været i form af sagssparring (type 2 a og b), hvoraf størstedelen stammer fra den samme kommune (type 2b) og dermed den samme rådgiver. Selvom sagerne kun udgør under en tredjedel af det samlede antal rådgivningssager, er det ifølge den rådgiver, som har stået for størstedelen af de resterende rådgivninger, et billede, der også kendetegner de øvrige forløb. 5 ud af de 6 fagpersoner, som vi har interviewet, er myndighedsrådgivere, mens én er familiebehandler. Én af myndighedsrådgiverne har fået rådgivning på tre sager. I ét tilfælde har sagsrådgivningen involveret en ekstern rådgiver, som ikke har været en del af teamet i Styrket Sagsbehandling, og som vi derfor ikke har interviewet.

Tabel 4.2 Omfang af og indhold i otte konkrete rådgivningssager

Omfang og antal fagpersoner	Kort om sagen/det, myndighedsrådgiver søgte sparring på	Karakteren af samarbejdet med familien – vurderet af fagpersonen	Fokus for rådgivningen
Én telefonrådgivning fra rådgiver gennem Styrket Sagsbehandling. Ekstern rådgiver (tilknyttet anden aktør) blev koblet på forløbet og deltog i møder som uvildig rådgiver.	Underretning fra skole på grund af bekymrende skolefravær.	Nyopstartet sag.	Skabe tryghed for forælder under møder. Facilitere øget gensidig forståelse. Tolkning af mistrivsel.
2 x 1 times individuel sagssparring til myndighedsrådgiver.	Etablering af samvær mellem biologisk	Velfungerende.	Etablering af relation. Støtte til biologisk forælder i forhold til samvær.

Omfang og antal fagpersoner	Kort om sagen/det, myndighedsrådgiver søgte sparring på	Karakteren af samarbejdet med familien – vurderet af fagpersonen	Fokus for rådgivningen
	forældre og anbragt ung i mistrivsel.		
2 x 1 times individuel sagssparring til myndighedsrådgiver.	Barn, som allerede er anbragt og har alvorlige udfordringer, ønsker samvær med forældre i Grønland.	Svær. Oplever, at barnet er vred på myndighedsrådgiveren.	Sparring på vurdering af risici forbundet med evt. samvær med forældre.
Rådgiver gav sparring til myndighedsrådgiver og plejeforældre på et onlinemøde.	Ny plejeforældre havde brug for viden. Forebyggende.	Velfungerende.	Viden om kulturen, herunder kommunikation.
1 times individuel sags-sparring til myndighedsrådgiver – indsigter blev delt med anden fagperson i den unges netværk.	Ung i mistrivsel og konflikter med forældre. Sagsbehandler oplevede ikke at kunne komme videre med sagen.	Svær. Begrænset relation til den unge, der hurtigt lukker ned for samtalen. Forældre anerkender ikke udfordringerne.	Tålmodighed i forhold til etablering af relation. Tolkning af bekymrende adfærd. Anbefaling af konkret, relevant støttetilbud til den unge.
1 times individuel sags-sparring til myndighedsrådgiver.	Skolefravær og generel isolation og mistrivsel.	Velfungerende.	Tålmodighed i forhold til etablering af relation. Håndholdt hjælp til praktiske udfordringer. Skelne mellem kulturfor-skelte og kognitive udfordringer. Tolkning af bekymrende adfærd.
1 times individuel sags-sparring til myndighedsrådgiver.	Ung i mistrivsel i forbindelse med flytning fra Grønland til Danmark og føle sig grønlandsk.	Nyopstartet sag.	Etablering af relation.
1 times individuel sags-sparring til myndighedsrådgiver.	Underretning. Forældre med misbrug. Stærk bekymring for forældreverner.	Nyopstartet sag.	Etablering af relation. Tolkning af bekymrende adfærd.

Kilde: Grønlandske Børn.

Generelt har rådgivningen været individuel, og kun to af sagerne har været taget op flere gange. Der er relativ stor variation i forhold til, hvor man er i anbringelsesforløbet, og hvilke udfordringer børnene/de unge har. Samtidig kendetegner det de fleste af sagerne, at fagpersonen enten står over for at skulle etablere en relation til en ny familie, eller også vurderer fagpersonerne selv, at relationen til familien er relativt velfungerende. Kun i 2 ud af de 8 sager vurderer fagpersonen, at samarbejdet med familien er udfordret.

4.3 Udbytte af sagssparring for fagpersonerne

Generelt har alle de fagpersoner, vi har talt med, været meget glade for tilbuddet og tilfredse med den rådgivning, de har fået. Enkelte af de fagpersoner, som har den faste rådgiver tilknyttet kommunen, kunne se en fordel i at kunne have opfølgende samtaler med rådgiveren med et kortere interval end én gang om måneden, men generelt beskriver de, at tilbuddet dækker deres behov.

Flere af dem lagde vægt på, at rådgiveren havde et bredt og indgående kendskab til grønlandsk kultur og kunne bruge eksempler fra sig eget liv. Derudover var det for nogle af fagpersonerne vigtigt, særligt i forhold til mere udfordrende eller dilemmafyldte sager, at rådgiveren kunne vejlede mere direkte i forhold til deres konkrete opgaver. En myndighedsrådgiver, der var relativt ny i faget, fortæller, at det, ud over at rådgiveren havde viden om landet og kulturen, også havde været vigtigt, at hun havde en baggrund som socialrådgiver:

Så man kan sætte sig lidt ind i, hvad er det for nogle rammer, vi arbejder inden for, og hvilke typer af sager. Det er vigtigt, at vi kan tale ind i det, for at jeg føler, at jeg kan bruge den viden til noget. (Børne- og ungerådgiver)

De følgende afsnit præsenterer, hvordan den konkrete sagsrådgivning ifølge fagpersonerne har kunnet kvalificere deres praksis på forskellige niveauer.

Opmærksomhed på familiernes forskellige sproglige og kulturelle baggrunde

Rådgivningen har givet fagpersonerne ny viden om grønlandsk kultur og sprog, og flere af fagpersonerne beskriver, at det har øget deres forståelse af familierne, og hvor de kommer fra. En fagperson beskriver, at baggrundsviden har været med til at klæde hende på til at kunne imødekomme familiernes behov for vejledning:

For mig har det været "Grønland, det er Grønland". Men hun [rådgiveren, red.] fortalte om, at der jo er ekstremt forskel på Øst og Vest, i sprog og i kultur, og fik mig til at gå ind og kigge på, hvor de nu kom fra og sådan noget. Og det gav mig noget (...) At det er så forskelligt, har betydning for, hvordan vi skal give råd og vejledning. (Børne- og ungerådgiver)

Ifølge Grønlandske Børns faste rådgiver i kommunen har det været et tilbagevendende tema for hendes rådgivning at give fagpersonerne indsigt i, hvor store forskelle der ofte vil være på at have en sag i kommunen i Grønland og i Danmark. Formålet har været at gøre fagpersonerne opmærksomme på, hvor svært det kan være for familierne at forstå, hvad fagpersonernes agenda er.

Opmærksomheden på eventuelle sprogvanskeligheder har også i sagssparringen været et vigtigt tema, som har haft konkret betydning for fagpersonernes praksis. Eksempelvis her for en familie, som har været i systemet i årevis uden at have fået tilbudt den rette tolkning:

Jeg havde en fornemmelse af, at mor og far ikke forstod hinanden, og rådgiveren sagde, at det faktisk godt kunne være [grundet at de kom fra hhv. Nord- og Østgrønland, red.]. Vi fik skrevet ind i deres papirer, at det er godt at tilbyde en tolk, men at man skal være opmærksom på, at det ikke er muligt at finde én, som taler samme dialekt som de to. (Familiebehandler)

Kvalificerede fortolkninger og øget ressourcefokus

Rådgivningen har desuden givet fagpersonerne nye perspektiver og indsigter, som har været med til at kvalificere deres vurderinger af familiernes ressourcer og udfordringer på forskellig vis.

For det første har det i flere tilfælde givet en anden forståelse for eller opmærksomhed på, hvad barnets eller den unges mistrivsel kunne handle om, fx afsavn i forhold til relationer i Grønland eller oplevelser af ikke at høre til.

For det andet beskriver flere af fagpersonerne, at de fik hjælp til at forstå forhold og handlinger, som de umiddelbart havde aflæst som bekymrende eller uhensigtsmæssig adfærd, i en kontekst af den grønlandske kultur. En fagperson fremhæver betydningen af, at rådgiveren havde kunnet give hende forklaringer på det, som hun troede var faresignaler. Eksempelvis i forhold til hendes bekymring for, at der stod meget beskidt opvask, når hun var på besøg hos familien. Rådgiveren bad hende lægge mærke til, om det var den samme beskidte opvask.

Og så kunne jeg jo så godt se, hvad hun mente, fordi hun sagde, ofte – hun talte jo generelt, når hun talte med mig – med de her familier fra Grønland er det ikke fordi, de ikke vil ordne det. Det har bare ikke været vigtigt nok endnu. (Familiebehandler)

Rådgiveren afgjorde ikke på fagpersonernes vegne, om forholdene var bekymrende eller ej, men satte fagpersonerne i stand til at få øje på mulighederne for, at det også kunne handle om noget andet.

En anden myndighedsrådgiver beskriver ligeledes, at hendes tolkning af en forælders lange gåture væk fra sit barn ændrede sig. I stedet for at se det som underligt eller uhensigtsmæssigt, kunne hun se det som en ressource; moren arbejdede på at løse udfordringerne.

Moren går mange ture – altså går mange lange ture. Og det talte jeg med rådgiveren om. Hun forklarede, at det er meget normalt, at hvis der er noget, der er svært eller udfordrende i Grønland, så går man nogle lange ture. Jeg havde tænkt, at det var lidt underligt, at hun går og er væk i lang tid, men jeg fik en forklaring på det, at det faktisk er en måde at gøre tingene på. (Børne- og ungerådgiver)

Rådgiverens indgående kendskab til den grønlandske kultur havde dermed stor betydning for myndighedsrådgivernes muligheder for et nuanceret blik på familiernes udfordringer og ressourcer. En fagperson beskriver, hvordan rådgivningen var med til at gøre hende opmærksom på, hvordan hendes forforståelser påvirkede hendes tilgang til familien:

Jeg fik et råd fra [rådgiveren, red.] om ikke at være dømmende. Nogle har et ry, som måske desværre kan komme til at påvirke, hvordan man tilgår dem – og det skal det jo helst ikke. Jeg blev også træt, fordi alle de fordomme, jeg havde med til det første møde, blev bekræftet. Det kan være svært at lykkes, når man går ind i noget med mange fordomme. (Børne- og ungerådgiver)

Ud over at være med til at kvalificere fagpersonernes fortolkninger på baggrund af specialiseret viden om Grønland var rådgiveren også med til at understøtte en anden og mere ressourcefokuseret tilgang hos denne myndighedsrådgiver, der beskriver, at hun som følge af rådgivningen blev mindre formanende og mere lydhør over for forældrerens egne løsninger.

Støtte til etableringen af relationen til familien

Et overordnet tema for de fleste af rådgivningssagerne har været, hvordan fagpersonerne kan opbygge en god relation til familierne, som man også kan se i oversigten over, hvad der har kendetegnet sagerne. Mange opsøgte rådgivning enten for at komme godt i gang med en ny relation, som de var opmærksomme på, kunne være svær at etablere, eller fordi de oplevede ikke at kunne "nå ind" til familien og komme videre med sagen, selvom de havde arbejdet på relationen længe.

Flere af fagpersonerne beskriver, at de har fået konkret vejledning til, hvad de med fordel kan have fokus på, når de skal etablere en relation til familierne, og på hvilke områder det er anderledes, end hvordan de normalt arbejder. Nogle af fagpersonerne har eksempelvis fået fokus på betydningen af at tilbyde familierne konkret hjælp ved at gøre noget *sammen* med familierne i modsætning til primært at oplyse dem om, hvad de selv skal gøre. Ligesom flere beskriver, at det har været virksomt at give mere af sig selv og tale om noget fælles tredje frem for at præsentere sine faglige kvalifikationer, når man møder familien.

En af myndighedsrådgiverne beskriver, at hun som følge af rådgivningen mødte familierne på en anden måde:

Det med, at familierne giver så meget af sig selv. Hendes anbefaling til mig, dengang i hvert fald, det var også at prøve at give noget af mig selv. (...) Altså af respekt for dem. (...) Og det har jeg da taget med mig, også til de danske familier. (Børne- og ungerådgiver)

For andre af fagpersonerne gav rådgivningen ikke på samme måde anledning til en ny praksis, da de i højere grad arbejdede ud fra denne tilgang til familierne i forvejen. For dem havde rådgivningen dog stor betydning i forhold til at give dem en tryghed i, at det var "rigtigt". En familiekonsulent søgte eksempelvis sparring, da hun var nervøs for at være blevet en familieven snarere end en familiebehandler:

Jeg sagde til rådgiveren: 'Når jeg kommer ind til dem, så står de jo i nattøj og tager gebis på, mens jeg er der. Det går jo ikke – jeg er nødt til at skabe en vis distance her.' Hvor hun [rådgiveren, red.] sagde: 'På Grønland er det bare sådan, at hvis man skal være en del af noget, så skal man være en del af nogen.' (...) Normalt ville jeg måske have været bekymret for, at familien blev så, blev for afslappet i vores relation, fordi det trods alt kræver en vis professionel distance, når man kommer ind for at sige nogle ting og forandre nogle ting. Men her var [rådgiveren, red.] bare rigtig tydelig og sagde: 'Det er faktisk en nødvendighed [at have etableret denne relation, red.]'. (Familiebehandler)

Ud over at give fagpersonerne vejledning i forhold til, hvordan de kunne etablere relationen, beskriver de også at have fået øget forståelse for og fokus på nødvendigheden af også at give det tid. Fagpersonerne beskriver, at det har gjort en forskel både i forhold til selv at kunne fastholde tålmodigheden og troen på, at de var på rette vej, og i forhold til at kunne argumentere for at bruge de ekstra ressourcer på en sag. Det kunne fx være i forhold til at komme på hjemmebesøg eller holde en sag åben trods udeblivende fremskridt. En myndighedsrådgiver beskriver, at hun uden rådgivningen måske ville have lukket en sag om en ung pige i mistrivsel tidligere:

Så ved jeg ikke, om jeg havde stoppet og lukket sagen. Så havde jeg nok sagt, at så gør jeg ikke mere, fordi hun ikke vil åbne op og ikke er motiveret. (...) Så havde jeg måske faktisk ikke brugt lige så meget tid på det, som jeg har gjort nu. (Børne- og ungerådgiver)

En fagperson beskriver, hvordan rådgivningen har givet hende en opmærksomhed på, hvordan mange grønlænderes dårlige erfaringer med danskerne og mistillid til systemet spiller en stor rolle for, hvor hurtigt man kan forvente at se en udvikling:

Jeg tror, at jeg jo som system gik ind i det [med tilgangen, red.] 'vi skal have kigget på det her, vi skal herhen, og det ved vi, at det gør man normalt på 9 måneder'. Men når de første 4 måneder går med, at 'hvilken slags dansker er du? Altså, hvad synes du egentlig om os? Kender du andre i det her miljø? Kan vi stole på dig?' Altså, det tog lang tid i den her familie. (Familiebehandler)

Hun beskriver, at rådgivningen var med til at understøtte hende (i samarbejde med myndighedsrådgiveren) i at kunne blive ved med at prioritere relationsarbejdet med en familie, som havde været i systemet i flere år, og hvor man var stærkt bekymret for et barn. Myndighed endte med at kunne lukke sagen, fordi de, for nu, ikke længere var bekymrede:

Den dag, vi skulle afslutte, sagde han: 'det vigtigste, jeg har lært af det her forløb, der er, at man kan stole på en dansker'. Tænk, at en mand, der har været her siden [over 10 år, red.], faktisk ikke har følt, at han har mødt nogen, han kunne stole på, på trods af at have været en del af systemet alle årene. (Familiebehandler)

Formatet for rådgivningen er vigtigt for fagpersonerne

Formatet for rådgivningen og rådgiverens tilgang lader til at have været afgørende for dette udbytte:

Jeg synes, at det med at sidde én til én er rigtig godt. At det ikke bare er et oplæg, hvor man sidder på sin flade og skal tage imod viden. Jeg synes, det er virkelig godt, at man kigger hinanden i øjnene, og at man på den måde kan gøre sig lidt sårbar. (Børne- og ungerådgiver)

Flere af fagpersonerne understreger betydningen af, at de følte sig trygge ved og set af rådgiveren, der også på baggrund af sin egen erfaring som myndighedsrådgiver kender til deres felt. Eksempelvis fortæller en myndighedsrådgiver, at der generelt ikke er en kultur for at møde familierne med denne tilgang, og det derfor er en sparring, hun ikke ville kunne have fået af sine kollegaer:

Jeg får nogle gange at vide, at jeg skal huske på, at jeg er myndighed. Men jeg synes egentlig, at det fungerer fint, fordi når man har en relation, kan man også sige rigtig mange ting (...) Så man alligevel kan give mennesker følelsen af, at de ikke står alene, fordi man måske selv har stået der (...) Jeg er aldrig privat, men jeg kan godt være personlig. (Børne- og ungerådgiver)

En anden fagperson beskriver ligeledes, at rådgivningen var med til at støtte hende i at arbejde ud fra en anden tilgang, end hvad fagpersonen anså for at være "normalt", og som derfor krævede noget mod fra hendes side:

Jo, men bare turde at gå ud over normalen, altså turde også at skulle komme tilbage og sige til sin leder: 'jamen, jeg valgte at gøre sådan og sådan' eller 'jeg har planer om at gøre sådan og sådan.' (...) Jeg tænker nogle gange, så "clasher" det med normaliteten. Altså hvad er normalt i vores arbejde? For eksempel at vi skal sidde ved et bord, og vi skal snakke sammen om, hvad som kan være svaret til familierne. Måske skal vi bare gå en tur og snakke om, hvad som fungerer. (Børne- og ungerådgiver)

Betydningen af at møde familierne i øjenhøjde og med en ressourcefokuseret tilgang bliver fremhævet af flere både fagpersoner og rådgivere som det, der kendetegner en 'kvalificeret praksis' med grønlandske familier. På et overordnet niveau adskiller det sig ikke fra, hvordan idealet for god sagsbehandling er, men ud fra fagpersonernes eksempler på, hvad de særligt har fået ud af rådgivningen, lader det til, at det kan kræve indgående kendskab til og viden om grønlandsk kultur at kunne leve op til idealet for god sagsbehandling i det konkrete samarbejde med grønlandske familier. Eksempelvis kan det kræve en anden relation eller professionalisme, end mange af fagpersonerne er vant til.

Rådgivning til familien kan måske understøtte samarbejdet

Indsigten i den store mistillid, som mange familier med grønlandsk baggrund har til danskere generelt og systemet i særdeleshed, var ligeledes en af myndighedsrådgivernes motivation for at søge rådgivning i forbindelse med en ny underretningssag. Gennem telefonisk sagssparring med en af Grønlandske Børns rådgivere fik hun kontakt til og tilknyttet en lokal rådgiver på forløbet, der fungerede som slags uvildig rådgiver, selvom vedkommende ikke var en del af Grønlandske Børns eksterne rådgivningsteam. Denne rådgiver havde møder med forælderen alene og sad med til fælles møder, og i tråd med en af idéerne bag den sagsnære rådgivning (type 1) var det ifølge myndighedsrådgiveren med til at styrke kommunikationen og virkede desuden til at kunne øge forælders tryghed:

Jeg oplevede, at det gav en anden tryghed i rummet. Og hun [rådgiver, red.] var jo også med til at kunne stille nogle spørgsmål på en lidt anden vis, end hvad jeg gjorde. Og var forklarende. (Børne- og ungerådgiver)

I modsætning til erfaringen med det ene sagsnære rådgivningsforløb gav det for denne myndighedsrådgiver ikke anledning til rolleforvirring at have en uvildig rådgiver ind over forløbet. Hun så vedkommende som en *vidensperson*, hvis primære opgave var at støtte familien, mens hun havde myndighedsansvaret. Ifølge hende

ville det være ønskværdigt at have sådan et tilbud for at imødegå udfordringer med mistillid og samtidig give hende relevant viden at arbejde ud fra:

Det kunne da være fantastisk at have sådan en med, hver gang man havde en familie med grønlandske børn. Nogen, der ligesom havde en kulturforståelse for det land, uanset om det er Grønland eller et andet. (...) Fordi der er jo ikke nogen tvivl om, at kan vi få noget mere viden om, hvordan vi arbejder med de her familier, så kan vi måske også rykke noget mere. Særligt for nogle familier, i hvert fald dem, der er rigtig bange for systemet. Der vil det give super god mening. (Børne- og ungerådgiver)

Selvom erfaringsgrundlaget er yderst sparsomt, særligt da vi ikke kender til forældrenes oplevelse af forløbet, har vi fremhævet casen, da den peger på, at det kan være nyttigt, at man som del af rådgivningen sidder med til møder med familierne. Dels vil det kunne understøtte myndighedsrådgiverens kommunikation med familien mere direkte og ikke kun ved at give sparring på, hvad myndighedsrådgiveren selv oplever kan være udfordrende, dels vil det potentielt kunne bidrage til at imødegå udfordringer relateret til forforståelser og mistillid fra familiens side. Ifølge både Grønlandske Børn og flere af sagsrådgiverne er det nødvendigt at have en indsats, som er målrettet disse udfordringer, for at lykkes med det overordnede formål om at styrke samarbejdet og familiernes tillid til systemet.

4.4 Opsamling

Baseret på fagpersonernes beskrivelser af, hvilken betydning rådgivningen har haft for deres praksis med familierne, ser også denne del af indsatsen ud til at kunne bidrage til indsatsens overordnede formål. I en række af de konkrete sager har fagpersonerne oplevet at få støtte til, hvordan de kunne møde familierne i øjenhøjde og etablere en god relation, ligesom rådgivningen formentlig har kvalificeret sagsbehandlingen i forhold til at styrke fagpersonernes muligheder for at møde familierne med en ressourcefokuseret tilgang. Faktorer, som generelt er betydningsfulde for samarbejdet mellem familier og fagpersoner i forbindelse med børnesager (Lausten m.fl., 2023; Villumsen & Leth, 2018).

Gennem rådgivningen har flere af myndighedsrådgiverne og familiebehandleren desuden fået støtte til at være tålmodige og afsætte ekstra tid relationsarbejdet, hvilket ifølge en traumebevidst tilgang kan være en afgørende faktor, når man skal opbygge en relation til udsatte familier, der meget ofte vil være belastede af traumer og alene af den grund have vanskeligt ved at få tillid til andre (Permin Berger m.fl., 2022).

Alle fagpersonerne beskriver, at det har været muligt for dem at anvende den viden, som de har fået gennem rådgivningen, i deres konkrete praksis med familierne. Ud over at flere beskriver, at rådgiveren kunne hjælpe med at overføre den generelle viden til deres konkrete opgaver, giver fagpersonerne også udtryk for, at der generelt var en ledelsesmæssig opbakning til eksempelvis at bruge de nødvendige ressourcer på relationsarbejdet eller sætte andre forventninger til tempoet for udvikling. En opbakning, som samtidig også blev understøttet af anbefalingerne fra rådgiveren. Sat i relation til erfaringerne med oplysningsindsatsen, hvor særligt myndighedsrådgiverne havde svært ved at overføre viden til praksis, er dette forhold bemærkelsesværdigt. Erfaringerne her kan vidne om, at den konkrete sagsrådgivning ved at komme tættere på deres praksis og konkrete udfordringer i højere grad gør det muligt for myndighedsrådgiverne at kunne overføre viden til praksis.

Den konkrete rådgivning bliver dog langt fra efterspurgt i alle sager om grønlandske familier, og der har været langt færre sager end oprindeligt forventet af Grønlandske Børn. De fagpersoner, som primært benytter sig af tilbuddet, ser ud til at høre til den mere erfarne del af målgruppen, og bemærkelsesværdigt mange af dem, som vi har talt med, beskriver at have en særlig interesse for at arbejde med familier med anden etnisk baggrund. Kun én af dem, vi talte med, var relativt nyuddannet. Det står i modsætning til, at det ifølge både fagpersoner og rådgivere er kendetegnende for myndighedsrådgivere i kommunale familieafdelinger, at mange er nyuddannede eller nye i stillingerne. Fagpersonerne nævner, at barrierer for at opsøge den konkrete rådgivning blandt deres kollegaer typisk vil handle om tidspres, og, særligt for de mindre erfarne, begrænset overskud til at tilegne sig viden, som ikke er direkte knyttet til deres kerneopgaver. Indsatsen ser derfor ud til at have vanskeligt ved at nå en betydelig del af målgruppen.

I forhold til det overordnede formål med indsatsen er det desuden væsentligt at bemærke, at fagpersonernes motivation for at opsøge rådgivning primært har været at få sparring på, hvordan de bedst kunne starte en ny sag op eller komme videre i en sag, hvor samarbejdet af myndighedsrådgiverne blev oplevet som overvejende vel fungerende. Kun i én af sagerne var der et højt konfliktniveau i samarbejdet mellem myndighedsrådgiver og familien. Mens rådgivningen ser ud til at kunne styrke fagpersonernes arbejde med at opbygge relationer til familier og dermed potentielt vil kunne bidrage til at forebygge samarbejdsvanskeligheder, kan det være vigtigt fremadrettet at være opmærksom på, om indsatsen kan virke intervenserende i sager, hvor samarbejdet allerede er gået skævt.

Hvordan den konkrete sagsrådgivning konkret skulle foregå i praksis, har udviklet sig gennem projektperioden på baggrund af de løbende, men begrænsede erfaringer i praksis. Selvom Grønlandske Børn fandt rollen som uvildig rådgiver, der også skulle møde familien, uhensigtsmæssig og vanskelig for dem at praktisere, synes det fortsat vigtigt at have for øje, i hvilken udstrækning man kan understøtte en fælles

forståelse og gøre en forskel for samarbejdet mellem fagpersoner og familier uden også at arbejde mere direkte med, hvordan kommunikationen udspiller sig i mødet mellem fagpersoner og familier. Ved at gå væk fra elementet om at kunne læse sagsakter og sidde med til møder afskærer man muligheden for at kunne rådgive fagpersonerne om mulige kilder til misforståelser, som de ikke selv får øje på og tager op. Hvad det har af betydning for udbyttet af rådgivningen, kan vi ikke svare på uden at undersøge familiernes oplevelser af sagsbehandlingen. Derudover har man ikke mulighed for at kunne arbejde mere direkte med eventuelle forforståelser fra familiens side, og selvom det ikke var formålet med rådgivningsindsatsen at imødegå disse udfordringer direkte, men primært at rådgive fagpersonerne, kan det begrænse rådgivningsindsatsens muligheder for at nå det overordnede mål om at understøtte samarbejdet og en fælles forståelse mellem myndighedsrådgivere og familier, at man ikke mødes med familierne. Både Grønlandske Børn, flere af rådgiverne og også fagpersonerne peger fortsat på, at det er vigtigt med indsatser, der er mere direkte målrettet familierne. Om dette behov bør imødekommes som led i Styrket Sagsbehandling, eller om det er mere hensigtsmæssigt gennem andre indsatser, såsom bisidning eller VISOs tilbud, er erfaringsgrundlaget for spinkelt til at kunne svare på.

> Dokumentation

5 Data og metode

Dette kapitel præsenterer de anvendte metoder til dataindsamlingen, formålet med disse, samt hvilke etiske overvejelser vi har gjort os i forbindelse med undersøgelsesdesignet. Dernæst beskriver vi, hvordan dataindsamlingens forskellige interviews og fokusgrupper foregik i praksis. Kapitlet afrundes med en beskrivelse af, hvordan erfaringsopsamlingens data er blevet behandlet og analyseret.

Erfaringsopsamlingen har til formål at undersøge, hvordan Styrket Sagsbehandling er udformet, og hvordan de deltagende aktører oplever, at indsatsen har haft betydning for fagpersonernes praksis i mødet med grønlandske familier. Erfaringsopsamlingen har således haft følgende formål:

- At undersøge konceptudviklingen og de forudsætninger, de udførende aktører har haft for at gennemføre indsatsen
- At beskrive indsatsens aktiviteter og processer
- At beskrive deltagernes oplevelse af disse aktiviteter og processer
- At beskrive deltagernes oplevelse af at kunne bruge indsatsen i det konkrete møde med grønlandske familier.

Erfaringsopsamlingen følger således en generel logik i evalueringsprojekter ved at fokusere på at få en afklaring af indsatsen, en forståelse for, hvordan indsatsen er gennemført, og en forståelse for modtagernes oplevelse af udbytte. Erfaringsopsamlingen lever dog ikke op til kriterierne for en egentlig evaluering, da vi i begrænset omfang har data, der kan vise, om der reelt er sket en forandring i selve sagsbehandlingen (Rieper, 2004; Krogstrup, 2024).

5.1 Datagrundlag

Erfaringsopsamlingen bygger, jf. Tabel 5.1, på Grønlandske Børns egne registreringer af aktiviteter i indsatsen Styrket Sagsbehandling i perioden 2023-2025 samt 18 kvalitative interviews gennemført af VIVE med: 1) ledere og rådgivere tilknyttet Grønlandske Børn, 2) deltagere i Grønlandske Børns oplysningsaktiviteter og 3) fagpersoner, der har modtaget sagsrådgivning af Grønlandske Børn. I alt er der interviewet 24 personer i forbindelse med dataindsamlingen.

Tabel 5.1 Overblik over dataindsamlingen

Metode (antal interviews)	Organisering og ledelse af indsatsen	Indsatsens oplysningsaktiviteter	Indsatsens konkrete rådgivning
Interviews med Grønlandske Børns ledelse (2)	X	X	X
Fokusgruppeinterview med rådgivere, der stod for oplysningsaktiviteter (1)	X	X	
Individuelle interviews med rådgivere og ledere, der ydede sagsrådgivning (5)	X		X
Individuelle interviews med fagpersoner, der modtog sagsrådgivning (6)			X
Fokusgruppeinterviews med deltagere i oplysningsaktiviteter (2)		X	
Individuelle interviews med deltagere i oplysningsaktiviteter (2)		X	
Observation af oplysningsaktivitet (1)		X	
Grønlandske Børns egne registreringer af sagsaktiviteter	X	X	X
Øvrigt skriftligt materiale fra Grønlandske Børn	X	X	X

5.1.1 Kvalitative interviews

De kvalitative interviews er dels gennemført som individuelle interviews, dels som fokusgruppeinterviews.

Ledelsen af Grønlandske Børn er blevet interviewet to gange. I det første interview deltog projektleder og kommunikationschef, Grønlandske Børns generalsekretær samt indsatsens analyse- og udviklingskonsulent. Mødet blev afholdt fysisk i Grønlandske Børns lokaler og varede 1,5 time. I det andet interview deltog Grønlandske Børns generalsekretær og den tidligere projektleder for projektet. Interviewet foregik online og varede ligeledes 1,5 time.

Fokusgruppeinterviewet med Grønlandske Børns rådgivere blev gennemført virtuelt. Her deltog 4 af de 5 rådgivere, som havde haft opgaver i relation til oplysningsaktiviteterne. Det varierede, hvor stor erfaring rådgiverne havde med at gennemføre oplysningsaktiviteter; enkelte havde afholdt mere end 10 oplæg, mens andre kun havde afholdt nogle få. Interviewet varede 1,5 time.

Der blev gennemført individuelle interviews med alle de tre eksterne rådgivere og de to fra Grønlandske Børns ledelse, som har ydet rådgivning på konkrete sager. Også her varierede omfanget af rådgivernes erfaringer med indsatsen. Tre af rådgiverne havde haft 1-2 forløb i forbindelse med Styrket Sagsbehandling, men havde tidligere erfaring med rådgivningsindsatser, mens de sidste to havde ydet rådgivning i hhv. 7 og 11 sager. Ét af interviewene blev afholdt fysisk i Grønlandske Børns lokaler, mens de resterende interviews blev gennemført virtuelt. Interviewene varede 1-1,5 time.

De individuelle interviews med seks fagpersoner, der havde modtaget konkret sagsrådgivning, blev gennemført telefonisk og virtuelt. Én af fagpersonerne var familiebehandler, mens de øvrige var myndighedsrådgivere. Fem af dem kom fra den samme kommune, der havde haft en fast rådgiver fra Grønlandske Børn tilknyttet. De fleste havde begrænset erfaring med at arbejde med grønlandske familier (fra cirka én til fem sager). Én havde fået rådgivning på flere sager, mens de øvrige kun havde søgt rådgivning på en enkelt sag. Samlet set er det lykkedes at interviewe fagpersoner fra en tredjedel af de sager, der er ydet rådgivning på. Interviewene varede 0,5-1 time.

I fokusgruppeinterviewene og de individuelle interviews om deltagelse i oplysningsaktiviteterne deltog i alt otte personer fra fire forskellige kommuner, herunder to myndighedsrådgivere, to familiekonsulenter, en sundhedsplejerske, en socialpædagog, en plejeforælder og en tolk. Rekruttering af informanter var på baggrund af deltagerlister fra Grønlandske Børns temadage og et seminar på Social Talks, men det lykkedes kun at lave aftaler med deltagere i temadagene. Selvom informanterne har deltaget i forskellige temadage, udgør det en begrænsning, at vi ikke har kunnet indsamle viden om fagpersoners erfaringer med at deltage i oplysningsaktiviteter af kortere varighed tilpasset en konkret forespørgsel fra eksempelvis en kommunal familieafdeling. Baseret på Grønlandske Børns opgørelser over oplysningsaktiviteterne finder vi dog, at informanterne derudover rimeligvis repræsenterer de faggrupper og kommuner, som har udgjort en stor del af den samlede deltagergruppe. Informanterne havde desuden varierende erfaring med at arbejde med grønlandske familier. Én havde netop fået en sag med en familie med grønlandsk baggrund, og én fagperson havde ingen erfaring med at arbejde med grønlandske familier, men udviste særlig interesse for området. De øvrige fagpersoner havde relativ stor erfaring med at arbejde med familier med grønlandsk baggrund. Fokusgruppeinterviewene var med hhv. fire og to fagpersoner. De blev afholdt virtuelt via Zoom og varede cirka 1-1,5 time. De to individuelle interviews blev afholdt telefonisk og varede ca. 30-40 minutter.

Alle informanter blev forud for interviewene oplyst om interviewets formål og rammer, herunder at det var frivilligt at deltage.

5.1.1.1 Opbygning af interviewguides

De individuelle interviews med Grønlandske Børns ledere og rådgivere samt kommunale fagpersoner har givet detaljerede beskrivelser af, hvordan indsatsen har taget sig ud i praksis, og har kunnet gå tæt på informanternes tanker, overvejelser og dilemmaer i forhold til konkrete sager (Brinkmann & Kvale, 2015). Ved at interviewe så mange som muligt af de fagpersoner, som modtog et rådgivningsforløb, har vi kunnet få et nuanceret billede af variationer i forhold til forståelse af problematikker og forventninger til rådgivningen. Ikke mindst har det kunnet give os indblik i, hvad indsatsen konkret har betydet både for fagpersonernes oplevelse af at være klædt på til deres arbejde med familierne og for deres konkrete praksis.

Fokusgruppeinterviewene har haft til formål at skabe et rum for, at informanterne som både homogen gruppe (fx i forhold til arbejdsfelt og deltagelse i samme aktivitet) og heterogen gruppe (fx i forhold til forskellige fagligheder) vil kunne diskutere og forhandle forskellige forståelser af eksempelvis, 1) hvad det vil sige at være klædt på som fagperson til at arbejde med en forståelse for grønlandske familiers sprog og kultur, og 2) hvordan og i hvilken udstrækning indsatsen har kunnet kvalificere praksis (Halkier i Brinkmann & Tanggaard (2025)). Derudover kunne vi gennem fokusgrupperne med færre ressourcer indhente flere beskrivelser af, hvordan oplysningsaktiviteterne har fungeret i praksis, end hvis vi skulle gøre det gennem individuelle interviews.

Fælles for alle interviewene er, at de fulgte en semistruktureret interviewguide. Det havde til formål at sikre, at vi kom omkring de på forhånd fastlagte temaer, som fulgte af vores undersøgelsesspørgsmål, og samtidig gav plads til, at informanterne kunne fortælle om de erfaringer med indsatsen eller deres praksis, som de fandt betydningsfulde (Brinkmann & Kvale, 2015).

Der blev udviklet særskilte interviewguides til hver informanttype. Temaerne i interviewguiderne er udvalgt med afsæt i undersøgelsens formål om at belyse, hvordan indsatsen er blevet til, hvilke konkrete aktiviteter, der har været, og hvordan disse opleves, samt hvilken betydning indsatsen opleves at have i fagpersonernes arbejde med de grønlandske familier. Derudover udspringer temaerne fra baggrundsviden hentet fra Dahl m.fl. (2022).

Tabel 5.2 giver en beskrivelse af fokusområderne i de enkelte interviewguides:

Tabel 5.2 Temaer i kvalitative interviews

Interviewguides	Temaer
Grønlandske Børns ledere	Projektets historik og baggrunden for indsatsens udformning, organisering og roller Rådgivningsteamets kompetencer Øvrige rammer/forudsætninger for indsatsen Aktiviteter fra ledelsesperspektiv, herunder udbredelse af kendskab til indsatsen Oplevede resultater Fremadrettede perspektiver
Grønlandske Børns rådgivere (oplysningsaktiviteter)	Baggrund og erfaringer med at være rådgivere Styrket Sagsbehandling som indsats Erfaringer med børnesagerne Udbyttet af rådgivningen Rådgivning fremadrettet
Grønlandske Børns rådgivere (konkret sagsrådgivning)	Baggrund og erfaringer med at være rådgivere Styrket Sagsbehandling som indsats Oplysningsaktiviteternes indhold og metode Udbyttet af oplysningsaktiviteterne Rådgivning fremadrettet
Fagpersoner (konkret sagsrådgivning)	Faglig baggrund og erfaring med målgruppen Sagsbeskrivelse Rammerne omkring rådgivningsforløbet Indholdet i rådgivningsforløbet Oplevelse af udbytte Styrkelse af praksis fremadrettet
Deltagere i oplysningsaktiviteter	Faglig baggrund og erfaring med målgruppen Forventninger til og motivation for at deltage i oplysningsaktiviteten Oplevelse oplysningsaktivitetens indhold og metode Udbyttet af oplysningsaktiviteten Styrkelse af praksis fremadrettet

5.1.2 Øvrigt datamateriale

Vi har desuden indsamlet og gennemgået skriftlig dokumentation af Grønlandske Børns arbejde med det formål at få et overblik over, hvilke aktiviteter der har været i forbindelse med Styrket Sagsbehandling i forhold til hhv. udbredelses-, oplysnings- og rådgivningsaktiviteter.

Denne skriftlige dokumentation indeholder kvantitative opgørelser af afholdte udbredelses-, oplysnings- og rådgivningsaktiviteter fra projektets begyndelse til november 2025. Opgørelserne af aktivitetsoversigterne indeholder information om dato for aktiviteterne, typen af aktiviteterne (fx om det er et oplæg, et netværksmøde eller en temadag), hvem der har taget initiativ til aktiviteten, og hvilke kommuner og overordnede faggrupper der har deltaget i aktiviteterne. I forbindelse

med vores opgave med at rekruttere informanter blandt deltagere i oplysningsaktiviteterne har vi desuden set opgørelser over, hvilke konkrete fagligheder de forskellige fagpersoner har haft, som har deltaget i en håndfuld af Grønlandske Børns temadage og i et seminar på Social Talks.

Opgørelserne af rådgivningsaktiviteterne angiver dato for de respektive rådgivningsforløb, hvilken rådgiver der har været tilknyttet sagen, hvilke og hvor mange fagpersoner rådgivningen har været målrettet, samt hvilken kommune de kommer fra.

Dertil kommer dokumentation af indsatsens udvikling og aktiviteter beskrevet i status- og midtvejsrapportering på projektet samt beskrivelser af indsatsens indhold i projektets udviklingsplan 2023-2024 (Grønlandske Børn, 2023), informationsbrev til kommunerne om indsatsen, PowerPoint-skabelon for oplysningsaktiviteterne samt skabeloner for samarbejdsaftaler mellem hhv. Grønlandske Børn og de eksterne rådgivere og mellem Grønlandske Børn og kommunerne i forbindelse med rådgivningssager.

Endelig har vi gennem observationen af en oplysningsaktivitet kunnet danne vores eget indtryk af det indholdsmæssige fokus og rådgivernes tilgang. Det var dog kun muligt at deltage i én oplysningsaktivitet, så data herfra har primært fungeret som baggrundsmateriale for at forstå indsatsen.

5.1.3 Etiske overvejelser

Selvom baggrunden for indsatsen er, at antallet af sager med familier med grønlandsk baggrund er så få, at man ikke vil kunne forvente, at fagpersoner i alle kommuner har den fornødne erfaring og kompetence til at kunne tage højde for grønlandske familiers sprog og kultur, er det potentielt et sårbart emne. I sager med så stor betydning for børnene og deres familiers liv og udvikling og med den samtidige betydelige politiske interesse og mediebevågenhed på området kan man forestille sig, at det for nogen fagpersoner evt. kan være svært at fortælle om, hvis de ikke føler sig godt nok klædt på til opgaven. Vi har derfor fokus på at skabe en trykramme og at informere fagpersonerne om, at interviewene foregår i et fortroligt rum, og at de selv, familierne de arbejder med og deres arbejdsplads ikke vil kunne genkendes i det bearbejdede materiale. De individuelle interviews egner sig til at kunne tilbyde en fortrolig ramme, som kan invitere fagpersonerne til at sætte ord på eventuelle usikkerheder hos dem selv eller erfaringer med uhensigtsmæssig praksis i deres organisation. I disse interviews vil vi derfor være optagede af at undersøge konkrete eksempler på udfordringer i deres organisation og i deres samarbejde med familierne, mens vi i fokusgruppen med fagpersonerne ikke kan forvente samme grad af åbenhed omkring egne oplevelser af udfordringer i børnesagerne.

Derudover har vi været meget bevidste om, at grønlandske familier i Danmark udgør en meget lille population, hvorfor selv få beskrivelser af de enkelte familiers børnesager og forløb meget let vil kunne føre til, at familierne kan identificeres. Derfor har vi undladt at skrive, hvor i landet familierne kommer fra og den præcise alder på børnene, ligesom vi kun har formidlet de beskrivelser, der kan give læseren indtryk af, hvad myndighedsrådgiverne har søgt om rådgivning til. Desuden bad vi Grønlandske Børn om at forholde sig til, om vi gengav for detaljerede oplysninger, baseret på deres kendskab til miljøet.

Overvejelser angående information til familierne

Vi har desuden drøftet, hvorvidt familierne i de sager, som vi gennemgår, bør oplyses om undersøgelsen, eftersom vi får indsigt i mange detaljer vedrørende deres sagsforløb. Det har vi valgt ikke at gøre af følgende årsager:

- 1) Det er ikke deres sagsforløb i sig selv, som er genstand for undersøgelsen, men rådgivningsforløbet, og hvilken betydning indsatsen havde for fagpersonerne på deres sag. En oplysning om undersøgelsen vil potentielt kunne give anledning til unødigt undren eller forvirring over, hvorfor vi ikke også vil interviewe dem.
- 2) Vi vurderer ikke, at erfaringsopsamlingen vil påvirke deres sager i hverken positiv eller negativ retning.
- 3) Vi har ikke brug for at kende familiernes identitet i forbindelse med undersøgelsen, så hvis vi skulle kunne kontakte dem, ville det betyde, at vi fik adgang til yderligere personoplysninger, hvilket ikke er i overensstemmelse med retningslinjerne for GDPR.

5.2 Databehandling og analysetilgang

Alle interviews blev optaget ved hjælp af diktafon og/eller Zooms optagefunktion efter forudgående informeret samtykke fra informanterne. Interviewene blev efterfølgende transskriberet ved hjælp af Dictus, og der blev lavet et referat, som efterfølgende blev analyseret tematisk med fokus på mønstre og variationer i informanternes erfaringer (Brinkmann & Tanggaard, 2025). Eftersom erfaringsopsamlingen særligt havde til formål at undersøge, i hvilken udstrækning indsatsen har bidraget til, at fagpersonerne føler sig rustet til at kunne arbejde med grønlandske familier, er det fagpersonernes oplevelser af udbyttet af indsatsen, som har fået særlig vægt i analysen.

Da undersøgelsen har form af at være en empiribaseret erfaringsopsamling, er analysen overvejende deskriptiv og har til formål at opsamle, systematisere og formidle informanternes udsagn. Analysen indebærer derfor ikke en teoretisk bearbejdning

af datamaterialet. Det relativt begrænsede antal interviews, særligt i forhold til deltagerne i oplysningsaktiviteterne sammenlignet med det samlede antal fagpersoner, man er nået ud med i denne indsats, betyder, at resultaterne af undersøgelsen ikke kan generaliseres, men bidrager med dybdegående indsigt i informanternes erfaringer og oplevelser (Brinkmann & Kvale, 2015). Selvom der antageligt vil være mange erfaringer fra særligt fagpersonerne, som vi ikke har kunnet indhente, har der trods alt været flere tværgående temaer i de erfaringer, vi har fået indsigt i, også på tværs af informantgrupper. Samlet set finder vi, at undersøgelsen kan bidrage med en relativ grundig opsamling af erfaringerne med Styrket Sagsbehandling inden for opgavens rammer.

Litteratur

Brinkmann, S. & Kvale, S. (2015). *Interview: Det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (3. udgave). Hans Reitzels Forlag.

Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.) (2025). *Kvalitative metoder: En grundbog* (4. udgave). Hans Reitzels Forlag.

Dahl, K.M., Olsen, M.G., Lausten, M. & Ibsen, J.T. (2022). *Børn med grønlandsk baggrund, der er anbragt i Danmark – fra danske kommuner*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Grønlandske Børn (2023). *Udviklingsplan 2023-2024. Styrket sagsbehandling i børne- og familiesager i familier med grønlandsk baggrund*, Journalnummer 10592-0001. Grønlandske Børn – Kalaallit Meerartaat.

Krogstrup, H.K. (2024). *Evalueringsmodeller* (4. udgave). Hans Reitzels Forlag.

Lausten, M., Skov Kloppenborg, H., Engbo, A. & Iversen, K. (2023). *Målrettet støtte til forældre med anbragte børn: Slutevaluering*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Permin Berger, N., Frøslev-Thomsen, J. & Fynbo, L. (2022). *Viden om traumebevidste tilgange i indsatser til socialt udsatte voksne: En vidensafdækning og skitsering af en prototype*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Rieper, O. (red.) (2004). *Håndbog i evaluering: Metoder til at dokumentere og vurdere proces og effekt af offentlige indsatser*. AKF Forlaget.

Schiøth, M. (2025). *Løsningen er ikke at droppe at teste grønlandske forældres evner, men at tilpasse testene*. Dagbladet Information. <https://www.information.dk/debat/2025/01/loesningen-droppe-teste-groenlandske-foraeldres-evner-tilpasse-testene>

Social- og Boligministeriet (2025). *Bred aftale fordeler over 550 millioner kroner til udsatte borgere*. <https://www.sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2025/nov/bred-aftale-fordeler-over-550-millioner-kroner-til-udsatte-borgere>

Steensberg, L. (2025). *Familiecenter: Forældrekompetencer bør ikke vurderes ved brug af test*. Socialmonitor. <https://socialmonitor.dk/debat/art10263075/Foraeldre-kompetencer-bor-ikke-vurderes-ved-brug-af-test>

Thorup Dalgaard, N. (2024). *Forældretestens faldgruber*. Weekendavisen.

<https://www.weekendavisen.dk/ideer/foraeldretestens-faldgruber>

Villumsen, A.M. & Leth, L.A. (2018). Changing user-perspectives in a changing organisation of casework for families at risk. *Practice*, 30(5), 359–379.

VISO (u.å.) *Rådgivning om grønlandsk sprog og kultur: Rådgivning til fagpersoner*.

<https://www.sbst.dk/viso/om-visos-raadgivning/raadgivning-om-groenlandsk-sprog-og-kultur/til-fagpersoner>

